

LISZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁR

A kiadóhivatalban átvéve:
Egy évre 10 h.
Folyóévre 4 h.
Háza-hoz hordva:
Egy évre 20 h.
Folyóévre 5 h.
Külföldre postán szállítva:
Egy évre 24 h.
Folyóévre 6 h.
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Gnncp után napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 6. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1916 január 9.

Mindennapi kenyérünk

Elérkezett újból az idő, amikor Európa éléskamarájának ajtaját be kell csukni s csak akkor szabad kinyitni és annyira, amennyire a valódi és igazi szükséglet követeli. A most dühöngő világháborút az nyeri meg, akinek tovább tart a kenyere, mert hogy bátorsággal s háborus művészettel mi fogunk győzni, az iránt ma kétség nem lehet.

A harcok katonáknak kell most minden falat kenyér, nekünk, itthon, csak annyi dukál, amennyi erőnk fentartásához elegendő. Buzánknak, lisztünknek, kenyérünknek az új buzáig elégnék kell lenni s ezért kimért adagokra szorítsuk magunkat.

Fegyelmezetten, akadékoskodás és zugolódás nélkül elégedjünk meg a napi 200 dekagramm kenyérrel vagy a 240 dekagramm liszttel s mindenki tőle telhető készséggel és megértéssel segítse elő a hatóság rendelkezéseinek betartását, hogy a közös nagy és szent érdeknek haszna legyen belőle.

Egyek leszünk abban, hogy a békéhez szükséges nagy végső harcban kis megszokottságainkról elégedetlenség nélkül szívesen mondjunk le s idejekorán jelentkezünk azért, ami megillet minket s ne követeljünk többet, mint amihez jogunk van. Most engedelmességek kell tudni s így is legyen.

A hatóság pedig ne legyen szűkmarku, adjon, amit adhat s gondoskodjék arról főképen, hogy a kenyér jó is legyen.

Tegyünk mindent szívesen, ami kell, a lemondás is gyönyörűség legyen. Az édes, drága magyar házáért tesszük, amelyért fiaink és apáink, testvéreink és férjeink meghalnak örömmel. S mi nem tudnánk kiszabott kenyéradagokkal élni?

Kint vér, árva köny, fakereszt, itthon adagolt kenyér. Háboru van, ne felejtjük el!

A polgármesterhelyettes a kenyérutalványrendszerre vonatkozólag a következőket közli:

Tájékoztató.

Mint már a város közönségének tudomására hoztam, a m. kir. miniszteriumnak 4586—1915. M. E. számú rendelete alapján 1916. évi január hó 10. étől kezdődőleg kenyéret az egész város területére csak a hatóság által kibocsájtott kenyérfogyasztási igazolványok ellenében szabad forgalomba hozni, vagy vásárolni. E rendelkezés kivétel nélkül mindenkire kötelező és be nem tartása súlyos büntetést von maga után. Egyrészt azért, hogy a közönséget kellően tájékoztassam, másrészt pedig, hogy az esetleges büntetéstől megóvjam, mihez tartás céljából újból a következőket közlöm:

I. Készlet bejelentés.

A miniszteri rendelet értelmében kivétel nélkül mindenki, tehát nemcsak a fogyasztók, de a vendéglők, kávéházak, rendszeresen ételek kiszolgáltatásával ipar-, vagy keresetszerűen foglalkozó üzletek, üzemek, intézetek, vállalatok tulajdonosai, pékek, cukrászok stb. is tartoznak lisztkészletüket a valóságnak megfelelően bejelenteni és első-sorban saját meglévő liszt-, vagy gabona-készletét elfogyasztani. Ismételt felhívom mindazokat, kik ezen bejelentést elmulasztották, hogy azt saját érdekükben folyó évi január hó 15-ikéig annyival is inkább essz közöljék, mert a hatóság az idézett minisz-

teri rendelkezés betartását e részben is hatékonyan ellenőriztetni és az ez ellen vétőket a legszigorubbán büntetni fogja.

II. Kenyérjegy kiszolgáltatás.

1. Mindazoknak, akik az 1915. évi augusztus havában történt összeírásnál azt jelentették, hogy a kenyéret üzletben szerzik be, a kenyérigazolványukat kikézbessitettem. Azok azonban, akik ugyanazon összeírásnál azt jelentették, hogy kenyérszükségletüket háziilag állítják elő, ez alkalommal kenyérutalványt nem kapnak, miután a kenyérliszt és kenyérutalvány egyidejűleg való kiszolgáltatása a fogyasztót a megállapított lisztmennyiségnek kétszereséhez juttatná.

2. Vendéglőkben, kávéházakban és egyáltalában ételek kiszolgáltatásával ipar-, vagy keresetszerűen foglalkozó üzletekben kenyér csak a kenyérutalvány ellenében lévén kiszolgáltatható, e helyeken étkező önálló háztartás nélküli egyének kenyérutalványokat az élelmezési ügyosztálynál kapják, felhívom tehát őket, hogy ezek átvétel végett a közlelmezési ügyosztálynál jelentkezzenek.

3. Az átutazó idegenek a szálloda portásánál kapják a napi kenyérigazolvány jegyüket.

4. Mindazok az átutazók, akik szállodába nem szállnak a napi kenyérjegyük átvétele céljából a közlelmezési ügyosztályban tartoznak jelentkezni.

5. Oly családfe részére, aki az 1915. évi augusztus havi összeírás alkalmával úgy jelentkezett, hogy kenyérszükségletét háziilag állítja elő, de foglalkozásánál fogva máshol is étkezik, hogy e célra a kenyér kiszolgáltatása az ő részére akadályokba ne ütközzék, lisztkönyvecskéjét az élelmezési ügyosztálynál mutassa be, ahol az ő szemlévére eső lisztmennyiségről szóló utalványok ki fognak vétetni és az ő részére ennek ellenében külön kenyérutalvány fog kiszolgáltatni.

6. A vasuton átutazó idegenek közül katonai személyek a katonai vasuti állomásparancsnokságnál, polgári személyek pedig az állomáson levő rendőri különítményi irodában kapják meg a kenyérjegyet.

III. Tájékoztató a kenyérjegy használatára.

Az egyes kenyérjegy utalványok ellenében az azon kitüntetett napon 300 gramm

Markovits és Weinberger cégnél Bémer-tér

az összes raktáron lévő teli áruk leltári árban eladatnak. Ugyanott a legújabb costumök a legolcsóbb
Telefon 11-09. árban mérték szerint készülnek. Kelengye fehérnemű, óriási választék-
ban. Ruhaszövetek, selymek, delainek és batistok mértékszerinti eladásra. **Telefon 11-09.**

kenyér vásárolható. A napi utalvány négy drb napi kelettel ellátott 50-50 grammos szelvényre is be van osztva, hogy 50-50 gramm kenyér különböző helyeken is megvásárolható legyen.

IV. Vendéglősök, ételárúsítók, kávések, cukrászok kötelességei.

Felhívom a vendéglő, kávéház, ételek kiszolgáltatásával ipar-, vagy keresetszerűleg foglalkozó üzletek tulajdonosait, hogy 1916 január hó 10-étől kezdődőleg kenyeret, kálásot, avagy tejes kenyeret (kuglófot) csak az általuk bevont kenyérjegy szelvények ellenében és az azon feltüntetett mennyiségnek megfelelő mértékben szolgáltatassanak ki, a náluk étkező vendégeket tehát figyelmeztessék, hogy kenyérjegy utalványuk beszerzése végett kellő időben a közlélmzési ügyosztálynál jelentkezzenek.

Kötelességük ezt az étel elárúsítóknak megtenniük, nemcsak azért, mert az ily arányban kiadott hatósági rendelkezés át-hágása a vonatkozó ministeri rendelet alapján szigorúan megtoroltatni fog, hanem azért is, mert a saját jól felfogott érdekük is ezt követeli meg tőlük.

A vendéglők, kávéházak és ételek kiszolgáltatásával foglalkozó üzletek részére ugyanis az élelmzési ügyosztály a lisztet első alkalommal a bejelentés alapján szolgáltatja ki, 1916 január 10-ét követő héten,

vagyis 1916 január 11-étől kezdődőleg azonban minden hét végén kötelesek a megjelölt üzletek tulajdonosai, ugyancsak a pékek is a bevont kenyérjegyet beszolgáltatni, ezzel forgalmukat igazolni. Az élelmzési ügyosztály 1916 január hó 18-ától kezdve a bevont kenyérjegyek alapján fogja a forgalmat megállapítani, a kiszolgáltatandó lisztet megszabni. Aki tehát a bevont jegyekkel forgalmát igazolni nem fogja, az lisztet nem fog hozzájutni.

Tájékoztatólag megemlítem, hogy az oly cukrászsütemények, melyeknek előállításához csak 50 százalék liszt szükséges, kenyérutalvány nélkül is kiszolgáltatható.

A m. kir. miniszterium a liszt- és kenyérfogyasztás korlátozását a közellátás biztosítása, tehát elsőrendű közérdekből rendelte el. E rendelkezés pontos betartása a fogyasztó közönségnek különös érdeke. Meg vagyok győződve, hogy e város intelligens közönsége a rendelkezés közérdekű voltáról meggyőződve, azt pontosan be tartani fogja, a fogyasztás korlátozásának hazafias érzéssel magát aláveti, s nem fog okot szolgáltatni arra, hogy a hatóság a rendelet betartására a megszabott büntetés szigorával kényserítse.

Negyvárad, 1916 január hó 8-án.

Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes.

A németek elfoglaltak egy francia árokrészt

Berlin, január 8. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az arevonal legnagyobb részén az időjárás kedvezőtlenül befolyásolta a harci tevékenységet.

A Hartmannsweilerkopftól délre a franciáktól meglepetésszerű előretöréssel elfoglaltunk egy árokrészt. Több mint 60 vadász jutott kezünkre.

Keleti és balkán hadszíntér.

Jelentős esemény nem történt. (Mia. eln. sajtóosztálya)

A londoni munkáskongresszus határozata.

Rotterdam, január 8. A véderőjavaslat benyújtása komolyan veszélyezteti a nemzet egységét és egyivétartozását s fenyegeti az ipari és politikai szabadságát.

A konferencia nyomatékosan tiltakozik ez ellen és kimondja, hogy minden eszközt fel fog használni, hogy ellenszegüljön a véderőkényszernek. Örömet fejez ki az önkéntes sorozás fényes eredménye felett, amelylyel az ország rövid idő alatt négy millió szabad ember hadseregét tudta talpra állítani, de nyomatékosan hangsúlyozza azt a véleményét, hogy semmi ok sincs a korlátozott, vagy időleges kényszerintézkedésekre, amelyeket a konferencia az általános véderőköttelezettség végzetes elvének első lépéseként tekint.

Mindezeknél fogva a munkások konferenciája a kormány törvényjavaslata ellen foglal állást és felhívja a munkáspárt parlamenti képviselőit, hogy a javaslat vitájának minden fázisában ellene foglaljon állást.

A kongresszusnak ez a határozata ismét válságossá tette Anglia politikai helyzetét. A Daily Chronicle szerint a parlamentet nemsokára fel fogják oszlatni. A Daily Telegraph is valószínűnek tartja ezt. A Daily Mail szerint a kormány egyes tagjai azt hiszik, hogy az új választás nemesak elkerülhetetlen, hanem a legjobb megoldás is a mostani nehézségek között. A lapok szerint a munkás kongresszus határozata két meggyőződésen alapul: az egyik, hogy a kényszer az önkéntes sorozás eredménye mellett tulajdonképpen felesleges, a másik, hogy a javaslat az ipari rabszolgaság kezdetét jelenti.

Oroszország titkos célja.

Bern, jan. 8. A Temps katonai kritikusa írja:

— Bár az orosz hivatalos jelentések mitsem említenek a Bukovina határain lévő harcokról, kétségtelen, hogy azoknak napról napra nagyobb fontosságot kell tulajdonítanunk. Valószínű, hogy az orosz seregek, melyeknek Bulgária ellen kellett volna menniük, előre elkészített terv végrehajtásán dolgoznak. Oroszország most nemcsak az ellenségnek, de szövetségeseinek is meglepetést szerez Franciaország folyton azon töprengett, miképpen támadhatná meg a dunai orosz seregek a bolgárokat, Románia semlegességének megsértése nélkül. Ugy látszik, hogy az orosz támadás ezen a vonalon remél sikert.

Honvédeink visszaverik az oroszokat.

Orosz hadszíntér. Budapest, január 8. (Hivatalos.) Kelet-Gali-ciában és a bukovinai határon a esata tegnap újból fellángolt. A Strypamentén amint már jelentettük, az ellenség napkelte előtt megkezdte támadásait. A rohamesapatokban néhány erős osztaga a köd oltalma alatt **ütegeinkig nyomult előre. Ekkor megindult a 16. és 24. honvédezred és az 57. középgalíciai gyalogezred ellentámadása. A támadókat állásainkon túl verte vissza.** Az ez alkalommal elfogott 720 orosz között van egy ezredes és 10 más tiszt. Dnyeszter menti vonalaink egész napon át legnagyobb részt erős ágyutüz alatt állottak.

A besszarábiai arevonalon közvetlenül a déli órák előtt tüzérségi pergő tüzzel vezette be támadásait az ellenség. Erőfeszítésük ismét a Toporouc melletti és Rarancétól keletre fekvő állásaink ellen irányult. A harc most is rendkívül elkeseredett volt.

A támadó osztagok egyes részeinek sikerült is árkainkba benyomulni, azonban tartalékaink kézi tusában ismét kiverték őket. Ez alkalommal 1 tisztet és 250 főnyi legénységet fogtunk el.

Wolhyniában Berestiány mellett csapataink visszaverték orosz hirszerző különítményeket. A Styr mentén tüzérségünk összpontosított tüze-léssel megghiusította az oroszok arra irányított kísérleteit, hogy a Czartoryszktól északra fekvő temetőt visszafoglalják.

Heves ágyuharc az olasz fronton.

Olasz hadszíntér. Budapest, január 8. (Hivatalos.) Az olaszok a tolmeini hídfő északi része és ettől északra fekvő állásaink, különösen pedig a nem rég elfoglalt árok ellen, amelyet tegnap ismét többször támadtak, nagyon élénk ágyutüzet indítottak. Oslaviánál és helyenkint a doberdói fensik szakaszában is meglehetősen heves ágyuharcok voltak.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, jan. 8. (Hivatalos.) Nines váltózás.

Romániának mellénk kell állnia.

Bukarest, január 8. A Dreptatea jelenti: A konzervatívpart vezére, Marghilomán Sándor tegnap bizalmas értekezletre hívta össze pártjának végrehajtó bizottságát. Az ülésen Romániának a jelenlegi háboruban való magatartásáról tanácskoztak. A végrehajtóbizottság felhatalmazta Marghilománt arra, hogy kihallgatásra jelentkezék Ferdinánd királynál, fejtsse ki előtte a konzervatívpart álláspontját Románia külpolitikájára vonatkozólag, oly értelemben, hogy Románia nyilatkoztassa ki, hogy a központi hatalmakhoz csatlakozik. Marghilomán meghatalmazást kapott továbbá arra is, hogy új kabinet alakítását javasolja a királynak, amely új kabinet jelentse ki nyíltan, hogy Románia a központi hatalmak oldalára áll.

Az antant megszállotta Kavalát.

Budapest, január 8. (Saját tud.) Milanóból jelentik: Angol és francia csapatok megszállták Kavala görög kikötőt.

Románia bizalma Bratianu iránt.

Bukarest, január 8. A román kamarában elhangzott viták azzal véződtek, hogy a kamara óriási többséggel bizalmat szavazott a kormánynak. Bukaresti jól informált körökben ennek a nagy bizalomnak, amely a Bratianu kormánnyal szemben megnyilatkozott, azt a jogos jelentőséget tulajdonítják, hogy a román kormány eddigi külpolitikáját teljes népszerűség övezi és Románia egész lakossága teljes szívvel hálás Bratianunak, aki mereven elzárkózva a terroristák által követelt kalandorpolitikától, megmentette az országot attól a rettenetes és soha jóvá nem tehető szerencsétlenségtől, hogy a központi hatalmakkal háboruba bocsátkozzék.

Az antant nem ad kárpótlást Görögországnak.

Budapest, január 8. (Saját tudósítónktól.) A pétervári távirati iroda jelenti: Az antant elhatározta, hogy Görögországnak nem ad kárpótlást és a szaloniki konzulok letartóztatásáért nem menteti magát.

A bolgárok Albániában megütköznek az olaszokkal.

Bern, január 8. Az Embros szerint a közel jövőben az olasz és bolgár csapatok között az albán területen összeütközések lesznek. A bolgárok itt nagy seregekkel operálnak.

Szabadon bocsátották a szalonikii konzulokat.

Róma, január 8. A Giornale d'Italia jelenti Athénből: A négyes-zövetség követeli közölték a görög kormánnyal, hogy a Szaloniki-ban letartóztatott konzulokat szabadon bocsátották. (M. T. I.)

Elragadó a szalonikii védelmi vonal.

Bern, január 8. A „L'Echo de Paris” írja: Római tudósítónk több ízben beszélt Castelnau tábornokkal a szalonikii expedicióról. A francia vezérkar főnöke így nyilatkozott:

— Szalonikiban vagyunk és onnan semmi szándékunk eltávozni. A védelmi vonalnak egyenesen elragadók.

A szövetségesek hadvonalai félkörben vonul el a Vardartól az Orfona öböl és körülbelül ötven km. kitejedésű, melyet a Langanza- és a Beszvik-tó nagyrészen természetileg védelemmel látnak el. A hadvonal előtt nagy mozsaras völgy terül el, mely a támadónak sehol nem nyújt védelmet. Északra Kerrani halmai emelkednek, délre Szaloniki körül nagy dombgyűrű van, melynek halmai rendkívül alkalmasak az egész völgyet uraló ágyuk elhelyezésére.

Ismét támadnak a német buvárhajók.

Zürich, január 8. A Petit Parisien írja: Egy washingtoni távirat szerint hivatalos germanofil körökben az a vélemény, hogy miután Anglia a kereskedelmi blokádot nem enyhítette, Németországnak jogában áll a tengeraltjárókkal való harcra a legerélyesebben felvenni. Németország követeléseit az amerikai kormány közvetíti Angliánál, amelyek ha nem találhatnak kielégítésre, a tengeraltjárók újból megkezdik támadásaikat.

Angol jelentés a borzalmas csatáról a Dardanelláknál.

London, január 8. (Magyar Távirati Iroda.) A Reuter ügynökség jelenti: Hamilton tábornok utolsó jelentése részletesen ismerteti a Gallipoli félszigeten a kombinált ütközetek előtt és alatt végbement hadműveleteket. A jelentés azzal kezdődik, hogy a munició és az új csapatszállítás lényegesen csökkent. A Gallipolin álló csapatok között nagy pusztításokat okoztak a betegségek, de azért a csapatok szelleme jó volt és szentül bíztak a győzelemben, mikor Kitchenertől október 1 én távirati felszólítás érkezett Hamiltonhoz, hogy küldje be a veszteségekről szóló pontos kimutatást, a mely esetleg maga után vonhatja Gallipoli kiürítését.

Hamilton azt válaszolta, hogy elképzelhetetlennek tartja ezt az intézkedést. Október 16 én azután távirati úton visszarendelték őt Londonba, mert a kormány a felelős parancsnoktól akart véleményt a kiürítés kérdéséről, a mely a legközelebbi időre volt tervezve.

A jelentés legnagyobb részét az augusztusi borzalmas csaták leírása tölti ki. A törökök Suvlánál a szó szoros értelmében meg voltak lepve a támadás következtében, de mivel türhetetlen forróság uralkodott és a csapatok ki voltak merülve, mert nehéz terepen folytonosan harcban állottak és a vizellátás leküzdhetetlen akadályokkal járt, elhatározta Stopford tábornok hadseregparancsnokkal együtt, hogy pihenőt adnak a csapatoknak.

Az a tizenkét órás pihenő, amelyet a csapatok kaptak, lehetővé tette a törököknek, hogy segítséget hozzanak maguknak s így történt, hogy a török haderő egyre nö-

vekedett, a minek az lett a következménye, hogy a brit csapatok kénytelenek voltak az elfoglalt hadállásokból kivonulni.

Mivel a brit csapatok gyorsan leaptak, a törökök ellenben bővelkedtek municióban és nagy segédesapatokat is kaptak, Hamilton tábornok sürgősen kért táviratban ötvenezer főnyi friss csapatot. Ha ezeket azonnal küldték volna, írja Hamilton, flottánk még szabad utat vágthatott volna magának Konstantinápoly felé. (?) Oszlatkozása annál nagyobb volt, mikor értékre adták, hogy nem küldhetik a kért segédesapatokat.

Nancyt féltik a bombáktól.

Budapest, január 8. (Saját tudósítónktól.) A Times jelenti Párisból: Nancy város hatósága elszállíttatja a muzeum értékes tárgyait, mert a német messzehordó hajógyűk a várost gyakorta bombázzák.

Nadányi Gyula öröke.

Szabó József jelölése.

A bárándi kerület képviselőjét még el sem hantolták és már Budapestről illetékes és kevésbé illetékes helyekről megindították a kombinációkat a jelölre vonatkozólag. Az első tekintetre úgy látszott az avatılanok előtt, hogy a megüresedett mandátumért erős küzdelem lesz a nemzeti munkapárt és a függetlenségi párt jelöltjei között. Ez a föltevés azonban teljesen elesik. Bárándon ugyanis több mint bizonyos, hogy egyhangú választás lesz.

A munkapárt most Bárándon nem állít jelöltet, bár biztos volna annak megválasztása. A jelenlegi politikai viszonyok, az uralkodó pártközi béke értelmében a munkapárt függetlenségi kerületben nem állít jelöltet. A bárándi kerület tehát ismét függetlenségi képviselőt küld a parlamentbe.

A bárándi függetlenségi párt mindenesetre olyan képviselőt fog most az ország-házba küldeni, aki méltó utóda lesz Nadányi Gyulának. Tudósítónk jelentése szerint az ottani függetlenségi párt már meg is találta az alkalmas jelöltet és pedig Szabó József bárándi református lelkész személyében.

Szabó József régi oszlopos tagja a bárándi függetlenségi pártnak. Évtizedes munkálkodása alatt általános népszerűsége tett szert és hatalmas párt áll mellette. Vele szemben tehát nem volna praktikus dolog egy másik talán a kerületben teljesen ismeretlen jelöltet állítani.

Tudósítónk legalább ma ilyennek látja a helyzetet.

Rémelhetőleg az országos központ előzőleg tájékoztatni fogja magát és harmonikusan fog eljárni a bárándi választók munkálkodásával.

Nagyvárad körökben beszélnek Halász Lajos jelöléséről is, azonban ez még csak puszta kombináció, ami aligha fog megvalósulni.

Egyáltalán időszerűtlen a jelöltekre nézve kombinálni. Még a hivatalos iratváltások sem történtek meg. Esetleg még az utolsó órákban is fordulhatnak elő nagy változások. A vármegyéhez még nem küldték le a Nadányi Gyula haláláról szóló értesítést, tehát még a választás időpontját sem lehet tudni.

A még kiforratlan kérdésben a reánk következő hét mindenesetre döntést fog hozni.

okunk nemhian, hogy nyelvünkkel mindent ki tudunk majd fejezni, amit nyelv egyáltalában kifejezhet.

De elsősorban sürgessük, követeljük, parancsoljuk a könyvkiadóknak, hogy a magyar könyvek magyar lélekkel legyenek írva s legyen vége a slendriánosságoknak. Igyekezzenek megérteni e nemzet vágyait és lelkét, mert megeshetik, hogy az öntudatra ébredt magyarság belefoglalja őket abba a feketetengerbe, amelyet a hiábavaló írásokra fordították hiába, sőt semmirevaló írók. Ne fordítsanak annyit, látható, hogy az angol irodalma milyen ragyogó, s népe milyen rongy, nálunk részben milyen rongy az irodalom s milyen felséges a nép. Nem függ össze az irodalom a nemzet nagyságával. A jövő az ellenállhatatlan magyarság, gondoskodjanak, hogy a talentumok életjelt adhassanak, kezdődjék egy szomorú, nemzetietlen korszak után — a nemzeti eszme ujjaszületése.

És mindig ez legyen előttük lángoló betűkkel:

"Idegen isteneid ne legyenek én előttem."

Tiszántuli.

Nagyvárad és biharmegyei hölgyek gyűjtése

a Magyar Nők Korona-alapja javára.

"A Magyar Nők Korona alapja" biharmegyei és nagyváradai hölgy bizottságának hivatalos elszámolása az alább kitüntetett szöveg szerint küldetett fel a honvédelmi miniszteriumba.

Ö. Excellentiája

Kirehner altábornagy urnak magyar kir. honv. miniszterium hadsegélyző hivatala

Budapest.

Excellentiád vezetése alatt álló magyar királyi honvédelmi miniszterium hadsegélyző hivatala által a nagyváradai Vörös Kereszt utján megalakult "Magyar Nők Korona-alapja" hadsegélyző hölgybizottságának részletekben küldött "Magyar Nők Korona-alapja" emlékszelvényeiről és jelvényeiről, mint a biharmegyei és nagyváradai gyűjtés eredményéről ezennel tisztelettel elszámolunk.

Kaptunk:

1. 1000 db 1 K ás emlékszelvényt	1000 K
2. 1 könyvecske nagyobb címletek	500 K
3. 1600 db 1 K emlékszelvény	1600 K
4. 50 db jelvény á 2 kor	100 K
5. 100 db jelvény á 1 kor	100 K
6. végül még 500 db 1 K szelvény	500 K
Összesen	3800 K

Befolyt ezekre készpénz	3607 K
Eladatlan 1 kor. emlékszelvény	182 K
11 db eladatlan 1 kor. jelvény	11 K
Összesen	3800 K

A fent jelzett 3607 koronát cheque lapon, a megmaradt 1 koronás 182 db szelvényt és 11 db jelvényt postacsomagban egyidejűleg küldjük.

Midőn számadásunkat benyújtani szerencsénk van, egyuttal kifejezést adunk azon örömlünknek, hogy a háboru által okozott sok szenvedés és szomorúság enyhítéséhez ezuton is hozzájárulhatunk.

Kiváló hazafias tisztelettel

Pallay Lajosné, ügyvezető elnök. Miskolcay Ferencné, elnök.

Márkus Lászlóné, pénztárnok.

Gondoskodás a közönség élelméről.

Az élelmezési bizottság ülése.

Nagyvárad város közélmezési bizottsága tegnap délután ülést tartott a városházán. Gerő Ármín főkapitány elnökléte alatt.

Az ülésen a közélmezés ellátása dolgában kiadott kormányrendeletet tárgyalták.

Jelen voltak: Huzella Gyuláné, Tordai Molnár Gézáné, Rechtné Bauer Zsófia, Schütz Albertné, Lukács Ödön, Czeglédy Jeremiás, Sas Ede, Farkas István, Diamandi József, Materny Imre, Zukker József, Réz Mihály, Schenker Mihály, Stokker József, Frigyes Izsó, Molnár Imre, Löwenstein Zsigmond.

Lukács Ödön részletesen ismertette a kormány legutóbbi rendeletét, amely azért rendkívül fontos, mert a törvényhatóságokat kérésükre felhatalmazhatja az élelmiszerek kötelező bejelentésének az elrendelésére, az árak kifüggesztésének, a vevők kötelező kiszolgáltatásának az elrendelésére, sőt szükség esetén a közélmezés ügyének s az életszükségleti cikkeknek hatósági kezelésbe vételére, valamint ugyan csak e rendelet alapján a kormány feljogosíthatja a törvényhatóságot a piaci szabályrendelet módosítására.

A városok s köztük Nagyvárad is, a rendelet megjelenése után azonnal kérték is a felhatalmazást ez intézkedések foganatosítására, azonban a kormány egy későbbi rendelete szerint ilyen általános felhatalmazást nem ad, hanem csak megokolt esetekben adja meg a felhatalmazást valamely intézkedés megtételére.

A tanács erre való tekintettel a kereskedelmi kamarától kért véleményt elsősorban arra, hogy Nagyváradon mely életszükségleti cikkekben van hiány s hogy általában a rendelet mely intézkedéseit tartaná a kamara Nagyváradon megvalósítandóknak.

A kamara azt válaszolta, hogy érdemes válasz előtt az elsőrendű életszükségleti cikkek összeírását tartja szükségesnek. Az elsőrendű életszükségleti cikkek: a ruházat, háztartási és élelmezési cikkek.

A városnak tehát miandenekelőtt azt kell kérni a kormánytól, hogy a törvényhatóság rendelkezze el az elsőrendű életszükségleti cikkek kötelező bejelentését. Ezzel egyidejűleg kérelmezzon a város felhatalmazását, hogy rendelkezze az árak kifüggesztését, az árak kötelező kiszolgáltatását, a piaci rendtartás megváltoztatását és hasonló rendőri természetű intézkedéseket.

Zajos taps és éljenzés fogadta Lukács Ödön főjegyző részletes előadását, amely után

Sas Ede szólalt fel a maga valamint a bizottság nevében hálás köszönetet mond Lukács Ödönnek nemcsak mai gondos előterjesztéséért, hanem azért a rendkívüli buzgó és lelkes munkásságáért is, amellyel a közélmezés óriási ügyét mindenki megelégedésére irányítja és intézi.

Felhívja a bizottság figyelmét, hogy a kihágási bíróság rosszul alkalmazott humanizmusból az élelmiszereztorásokkal szemben rendkívül enyhe büntetéseket szab ki. Az élelmiszereztorásokat, valamint az olyan uriaszonyt, akinek a férje hadseregcsalás miatt börtönben ül s mégis száz koronást lobogtat a piacon azzal a kiáltással, hogy annyit ad egy libáért, amennyit akar, — a legszigorubbban kell büntetni.

Réz Mihály azt panasolja, hogy egyik malom kevesebbet őrlött a buzájából, mint a mennyit a rendelet előír.

Gerő Ármín főkapitány ugy Sas Edének,

mint Réz Mihálynak megnyugtató választ adott, szután a maga részéről is köszönetet mondott Lukács Ödönnek azért a páratlan ambícióért és szorgalomért, amellyel Nagyvárad közélmezése terén olyan helyzetet teremtett, amellyel az ország egyetlen másik városa sem díeskedhet.

A bizottság Lukács Ödön javaslatát egyhangulag elfogadta.

Végül Lukács Ödön ismertette a kenyérgygy rendszert s ezzel az ülés véget is ért.

Szegények gondozói, nők védői.

A Kath. Növédő Egyesületről.

Teleky-utca 13. A kapu alatt leánykák szaladgálnak, egyik oldalról a másikra, a fal mellé lapulnak s kezdődik újból a játék. Oldalt kislakások, hátul nagy széles sárga ajtó, levegős szobák, amelyekben öreg emberek és meghajlott hátú asszonyok várokoznak.

Egyik asztalnál övagy Grunvald Henrikné, előtte öregek, fiatalok. Halkan kérdez s halkan felelnek.

— Nines . . . nines . . . elment . . . semmi se maradt . . .

Az inspekciós asztalnál F. Mikussay Margit urnó, előtte, kezében, oldalt lajstromok, kimutatások, jegyzékek. Szerényen áthárítja az érdemeket.

A katolikus nővédelmi mozgalmat Farkas Edith alapítványi hölgy kezdeményezte s mi itt felvesszük a fonalat és az akciót. Nálunk özvegy Báthory Nándorné segítségével megalakítottuk a katolikus Patronázst, a melynek egyik fiókja a katolikus Növédő Egyesület. Ennek vezetése özv. Óváry Sándorné, Eleméry Ferencné, özv. dr. Személyi Kálmánné és Szilágyi Dócsa kezében van. Egész tábora van már a velük együtt fáradozó hölgyeknek; a nagyváradai keresztény uri hölgytársadalom igazán lelkesen működik a gyönyörű eszme érdekében.

— A Patronázs, mint tudják, két telepet tart eddig: az Orsolya-zárdában és Váradvelencén. Itt jönnek össze a leányok vasárnap délután s ott elszórakoztatják őket, nem mehetnek sem a Sas passzázs alá sem más helyekre.

— A Katolikus Növédő Hivatal tevékenysége ma még széleskörű. Első a szegénygyg ellátása. Bejegyezzük őket a nyilvántartásba s például a külvárosi (ujvárosi) szegényeket már átvettük, ezek Lestyán Endre dr. plebános szegényei. Azután átvettük Halász Gyula velencei plebános szegényeit, s már Imrik S. Zoltán tb. kanonok szegényei közül is van már kezelésük alatt néhány. Ezek három féle segélyt kapnak: a városit, amely 3—5 korona s ebből alig lehetne megélni a káptalan és püspökség segélyét, s a mi segélyünket. Hiába, a nyomor különösen a Külvároson irtóztató, néhol száraz kenyéren élnek, s a munkaalalom hiányzik. A hadbavonultak ittmaradottjainak elég jó dolguk van, de éheznek azok, akik még nem kapnak segélyt, a rokkantak, akik még eljárás alatt állanak, ezeknek kieszközöljük a segélyt.

Akiknek nincs keresetük, azoknak számára munkaközvetítést rendeztünk be; jönnek is jelentkezők, ez van elég; eddig öb, mint 50, de munkátadó nem jelentke-

A magyar Fekete Tenger

— Könyvek, könyvkiadók, slendriánságok —

Amenynyi haszontalan, magyartalan, semmirevaló könyv megjelent az utolsó évtizedekben Magyarországon, nem tenger, hanem mocsár lett volna belőle, ha kidobják a földekre. Ez a fekete, tintatenger mind a kultúra, a Szent Kultúra jegyében szakadt a magyarság árva nyakára, Mártonffy-Pomsondu Terrail-tól egészen Ady perverz verséig.

Embertelen és rettenetes mérgezés folyt nálunk irodalmi kupecok és gyorsan meggazdagodni akaró kiadók részéről, amelynek rejtett zugaiban élesen világított az a per, amely két nagy magyar könyvkiadó között folyt a budapesti törvényszéken. Ezekben a periratokban, amelyeket ki kellene nyomtatni a közönség felvilágosítására, egymásról, egymás üzleti fogásairól a legpületesebb eseteket mondatták el kiadóeszeink, mindkétten, persze azért, mert egyik a másiknak kiadványához hasonló vállalatot indított meg s olyant is belekevert, amit a másik már kiadott. A legjobb az a delogban, hogy a kétszer kiadott munkák egyiknek se voltak tulajdonai, nem is vették meg, — régi szerzői jog által nem biztosított könyvek voltak.

És a Révai Bányai Elemér dr. pör? A Lexikon bírálata. Ezek az igazi érdekességek.

Mindenki emlékezik még a boldogult Aufrecht és Goldschmied cégre, amely a legnagyobb részletes könyvterjesztő vállalat volt. Ez a cég iránvította akkoriban az irodalmi vállalatokat. Ha egy sorozatos kiadványról volt szó, összejöttek a Franklinnál Gyulai Pál, Mikszáth Kálmán, König igazgató, Heinrich Gusztáv s a többi jelesek. Mindenki elmondta, mit akar bevételni a vállalatba, amelyből táplálkozik majd a magyar közönség: klasszikusokat, remek-írókat, izléses munkákat, s szépen elmentek. Ott maradt Aufrecht vagy Goldschmied, aki összeállította a Magyar Remekírókat olyan művekből, amelyekért nem kellett szerzői díjat fizetni s a remek-írók így festettek: egy Mikszáth, utána Pesti Rejtelmek, Nagy Ignácnak élvezhetetlen alkotása, régi stílusával visszariasztó, — azután ismeretlen szerzők a hetvenes évekből, rossz fordítások, s ezt adta el remekírók a cég. Tehette: minden kötetet 3 koronáért adott s átvett 2 koronáért, egy korona az övé volt, egy a kiadócégé, egy az ügynöké s a kiadócégre.

Minden kötetet 8000 példányban adtak ki s terjesztették el, egy sorozat 10 kötetből állott, tehát félóra alatt megkeresett 80.000 koronát. A többi dolog az ügynököké volt. Tudjuk, eredménnyel dolgoztak, ma is folyó a perek, ezekből él egy pesti tbb. tag, ügyvéd.

Az olvasó irodalmi anyag beszerzése volt a főcél, végignézhetünk az összes kiadványokon 15 év óta, észrevehető, hogy a fősúlyt a vásári portékákra fektették kiadókink. Mondhatnánk: zsibvásári. Ami divatos személt volt külföldön, azt hamarjában rosszul — olvasón — lefordították s kiadták. — Annyi slendriánság nincs összevéve a kulturálmok kiadványaiban, mint nálunk, a magyar könyvek kiadásában. Sajtóhiba, soronkint, értelmet zavaró kihagyások, amelyek abból származtak, hogy a két kötetes idegen munkát egy kis kötetre kellett „összevonni“, egy Kielland fordítás, amelynek a végén ép az ellenkezője van kinyomatva, mint a szerző eredetijében van, vakmerő elszórákozások, husz lapon át Margit a regény hőse, husztól kétszázig már Jolánt emleget — a fordító. Tisztátalan nyomás, rossz papír, kopott betűk, nehéz, sok helyen érteimellen fordítás, díszes külső, olvasó papír bent, silány tar-

talom, ez a magyar kiadvány karakterisztikonja.

Az ifjusági műveknél még rosszabbul állunk: balga, együgyű és folyton át-meg-átírt „nép“ mesék csapalmányai, hazug naivitás és izzadságos népies hang, ez az eredeti. A fordítások egyenesen mérőnyetek: Atültette József, Fordította István, Atdolgozta Antal bieskával hasították szét a gyermekek nagy mesemondóit. Cervantes a kezeikben óriásból törpe lesz, a nagy szatirikusból kis falusi hazug, fecsegő; Szrift-nél eltűnik a báj és kedvesség, szárazzá válik, mint egy professzor; le kellene vágni tőből azoknak a kezét, akik hozzámertek nyulni a költők hőz, akiket nem értettek meg s megrabolták őket előadásuk kedvességétől és erejétől, mert mást mondatnak velük, mint amit akartak. Bűn, amely ellen csak erőlyes vissza! lehetne a válasz. Tiszta szerecsének, hogy van egy teljes Andersenünk, a korrekt Mikes Lajostól. A többi elfeledkezett arról, hogy nem a librettó a fő, hanem a megírása. Mesélni mindenki tud, új mese nincs, de az ahogyan mesél, ez a fontos. A stilius.

Egy táplálkozott évtizedek óta a magyar közönség olyan irodalmi asztalokról, amelyeken külföldi márkájú és romlott és rosszul elkészített ételek voltak; amikhez semmi, de semmi köze nem volt soha. A „muderek“ siettek ezt éretlenségükkel s mindazt, amihez alacsony értelmiségükkel hozzáférhettek, siettek nekünk nyomtatásban kiadni. Ettől eszmérlött meg a magyarság évtizedekre, ettől lettünk hanyagok, szervezetlenek, öntudatra képtelenek, mert elkábítottak a hazug romantikájukkal és azzal az erőszakos módszerrel, hogy „ez külföldi, ez francia, ez párisi, be kell vened, kutyá magyar, ha rosszul leszel is tőle.“

És mit adtak ezek? Itt volt szép Magyarország minden kineve előttünk, s ők jobban tudtak az idegenről. Lengyel Manyhért a japánt, az angol ismeri, arról ír, a szegediek a tengert festik, ott születtek a tenger partján, tenger mellékiek azonban nem festik Szegedét. Ady a Gauges partján születik egy versében. Most jelennek meg könyvek, amelyeknek megjelenési helye mellékes, „egy fiúról meg „egy lány“ról vannak történetek „egy városban“ s ezek a történetek lógnak a levegőben, „egy“ nemzetközi táj felett.

Lehetnek ezek csuvaszok, de lehetnek kanadaiak, amit skarsz. Magyarok írták? Hát magyarok ezek? A pözsmállítás elárulja magát minden lépésével, erős szagának nyommarad mindenen, elárulja magát minden náció, csak ezek szagtalanok, szintele- nek, magyarul írnak magyartalan és nemzetietlen dolgokat s lassan a közömbösséget plántálják be az olvasó lelkébe, ezek a mikri írók, akik olyanok mindenütt, amilyen a kiadó. Ki, ki, ki ezekkel a könyvtárakból, ki kell selejtezni a sok rossz könyvet, amely okozta, hogy kétségeltemek voltunk a nagy leszámolásra, mert elkábították a „kultúra“ jelszavával s rászoktatták a legnagyobb mérgére az akarakterőnek: a beteg álmodozásra.

Ime, Milliók könyvtára címen hasznos és olvasó vállalat indul meg s már második száma „Mesék az írógépéről“, émalvító regényesség, a régiéknél: minden böltoleányból lehet grófné, csak alkalom kell hozzá, s ez most így szerepel: minden gépirónőből lehet bankárné, milliómossné, csak rajta!

Oh kártékony írások, hogy bolondítjátok a csak némileg felszabadult lányokat, akik előzőnk a bankokat, hivatalokat ezzel a méreggel, amely hazug, s elveszíték még az álmát is azoknak, akik olvassák. És a má-

sik elfakult romantikus verista, Bródy Sándor is kiad egy rossz Manna-Vanna utánzatot, Lyon Leát, amely romlott fantáziájú szegény leányok, egyének félrevezetésére való: lehetsz a nagyherceg felesége.

És a költészet? Egy verscsináló a szerelmes fogait énekl meg tehetetlenségében ahelyett, hogy elmenne velük a fogorvoshoz s kitisztíttatná, mert a leírásból meg lehet állapítani a diagnózist: gingivitisze van, azaz:ínygyulladás a nőnek, azért vörös az inye. A másik „megbeszélést“ folytat „az Istennel“, tudatlan, durva merészség, tisztátalan érzései testi undort keltenek, mintha megmászta volna valami az embert.

Irodalom ez? Nem. Magyar irodalom régen nincsen. Van a Franklinnak, az Atheneumnak, a Pallasnak, a Tolnainak egy egy irodalmi osztálya, egy könyvkereskedés, egy könyvüzlet. Ott portékák vannak nagyon sok és tömegáru. A jó írás nem igen megy oda, nagyon végignéznek s lebecsülnék azt, aki becsületes lelkének és talentumának teljességével megirt magyar lelkü írást vinne oda. Nem olyan nehézkes, sujtásos, cifra magyart, mint Móricz Zsigmondéi, vagy olyan verejtékes fullasztó, sőtét és értelmetlen munkás diszkiadásra való, mint Révész Béláéi.

Hanem csak olyant, amilyent a ravasz franciák írtak a háboru előtt: Ohnet a német invázióval kinevta előregedett fantáziáját, Delpit a francia gyarmati hőskort írta meg, mind a háromazinü lobogót, a „gloire“t és a francia nagyságot dicsőítettek. Franciák voltak könyveikben ezek az írók. Hol van a magyar író, a magyarságot szétárasztó könyv, amely meghódítja az itt lakó nem magyarokat is s erőt ad a hamar csüggedő s csak rohamozásra használható magyarságnak arra is, hogy elfoglalja méltó helyét?

Vannak költők, kik tetszelegnek abban, hogy ők „gyávák“, írók, kikben nincs szemernyi magyarság s harsogják hazugságaikat: Ma keményebben, erősebben, intenzívebben magyarul kell lenni s a közömbös könyveket ki kell selejtezni minden könyvtárból és családból. Vad, elszant ellentállásunk még csak ezután következik, hogy csak annyit engedjünk be kulturánkba, amennyit fel tudunk szívni s megemészteni. Amelyik nemzet nem lesz sovén, amelyik a nemzetköziség bomlasztó fantáziáját keresi, az elveszett véglegesen. A krisztusi „egy akol és egy pásztor“ is csak az idők teljében következik be, addig az a nép marad életben, amelyik legjobban tud védekezni idegen behatások ellen.

Itt kell megteremtteni a kulturát, itt kell nemzeti irodalmat fejleszteni, hiszen tudjuk már, mi a jó s mi árt meg. Ezt a szenny, ezt a rongyirodalmat pedig, amely tegnapi volt s ma özőnkli, el kell seperni az utból, ez nem komoly, nem magyar, nem tiszteletreméltó. Legyen vége a rendszernek, hogy minden válogatás nélkül, minden szemtetet a nyakunkba lehet sózni, s olyanért adunk drága pénzt, amely Pesten a megjelenés napján az antikváriumokban félárért kapható. Hogyan, azt a kiadó tudja. Ha kérded tőle, új magyar nyelven szólva: „bagyullad“.

Szeressük a jövődet s kívánjuk magyar lelkü könyveket. A magyar nyelv a világ legszebb nyelve, a legtermészetesebb, hangsulya mindig az első szótagon, s mindent úgy írunk, ahogy ki mondunk. Szó gazdagsága páratlan, egyetlen fogalomra husz kifejezési árnyalata van. Gyönyörű nyelv. Lelke, a magyar géniusz áthatja tűzsugarival azt, aki szereti s magába zárja.

A magyar lélek minden szépsége és nagyszerűsége van abban, hogy nemcsak zord veretü versekre alkalmas, hanem a szellem könnyedebb csillogásaira s játékaire. Csak fejleszteni kell, csak változatainak szövvényeit ki kell ismerni. Valahogy így fejlődött minden kultur nyelv s nekünk sines

okunk nemhinni, hogy nyelvünkkel mindent ki tudunk majd fejezni, amit nyelv egyáltalában kifejezhet.

De elsősorban sürgessük, követeljük, parancsoljuk a könyvkiadóknak, hogy a magyar könyvek magyar lélekkel legyenek írva s legyen vége a slendriánságoknak. Igyekezzenek megérteni e nemzet vágyait és lelkét, mert megérthetik, hogy az öntudatra ébredt magyarság belefoglalja őket abba a fekete-tengerbe, amelyet a hiábavaló írásokra forogtatnak hiába, sőt semmirevaló írások. Ne fordítsanak annyit, látható, hogy az angol irodalma milyen ragyogó, s népe milyen rongy, nálunk részben milyen rongy az irodalom s milyen felséges a nép. Nem függ össze az irodalom a nemzet nagyságával. A jövő az ellenállhatatlan magyarság, gondoskodjanak, hogy a talentumok életjelt adhassanak, kezdődjék egy szomorú, nemzetietlen korszak után — a nemzeti eszme ujjaszületése.

És mindig ez legyen előttük lángoló betűkkel:

Idegen isteneid ne legyenek Én előttem.

Tiszántuli.

Nagyvárad és biharmegyei hölgyek gyűjtése

a Magyar Nők Korona-alapja javára.

„A Magyar Nők Korona alapja” biharmegyei és nagyváradai hölgy bizottságának hivatalos elszámolása az alább kitüntetett szöveg szerint küldött fel a honvédelmi miniszteriumba.

Excellentiája

Kirehner altábornagy urnak
magyar kir. honv. miniszterium hadsegélyző hivatala

Budapest.

Excellentiád vezetése alatt álló magyar királyi honvédelmi miniszterium hadsegélyző hivatala által a nagyváradai Vörös Kereszt úján megalakult „Magyar Nők Korona-alapja” hadsegélyző hölgybizottságának részletekben küldött „Magyar Nők Korona-alapja” emlékszelvényeiről és jelvényeiről, mint a biharmegyei és nagyváradai gyűjtés eredményéről ezennel tisztelettel elszámolunk.

Kaptunk:

1. 1000 drb 1 K ás emlékszelvényt	1000 K
2. 1 könyvecske nagyobb címletek	500 K
3. 1600 db 1 K emlékszelvény	1600 K
4. 50 db jelvény á 2 kor	100 K
5. 100 db jelvény á 1 kor	100 K
6. végül még 500 db 1 K szelvény	500 K
Összesen	2800 K
Befolyt ezekre készpénz	3607 K
Eladatlan 1 kor. emlékszelvény	182 K
11 db eladatlan 1 kor. jelvény	11 K
Összesen	3800 K

A fent jelzett 3607 koronát cheque lapon, a megmaradt 1 koronás 182 drb szelvényt és 11 drb jelvényt postacsomagban egyidejűleg küldjük.

Midőn számadásunkat benyújtani szeretnénk van, egyúttal kifejezést adunk azon örömmünknek, hogy a háború által okozott sok szenvedés és szomorúság enyhítéséhez ezuton is hozzájárulhatunk.

Kiváló hazafias tisztelettel

Pallay Lajosné, Miskolczy Ferencné,
ügyvezető elnök, elnök.

Márkus Lászlóné,
pénztárnok.

Gondoskodás a közönség élelméről.

Az élelmezési bizottság ülése.

Nagyvárad város közlelmézési bizottsága tegnap délután ülést tartott a városházán. Gerő Ármín főkapitány elnökölte alatt.

Az ülésen a közlelmezés ellátása dolgában kiadott kormányrendeletet tárgyalták.

Jelen voltak: Huzella Gyuláné, Tordai Molnár Gézáné, Reichtné Bauer Zsófia, Schütz Albertné, Lukács Ödön, Czeglédy Jeremiás, Sas Ede, Farkas István, Diamandi József, Materny Imre, Zucker József, Réz Mihály, Schenker Mihály, Stokker József, Frigyes Izsó, Molnár Imre, Löwenstein Zsigmond.

Lukács Ödön részletesen ismertette a kormány legutóbbi rendeletét, amely azért rendkívül fontos, mert a törvényhatóságokat kérésükre felhatalmazhatja az élelmiszerek kötelező bejelentésének az elrendelésére, az árak kifüggesztésének, a vevők kötelező kiszolgáltatásának az elrendelésére, sőt szükség esetén a közlelmezés ügyének s az élelmezési cikkeknek hatóságai kezelésbe vételére, valamint ugyanek a rendelet alapján a kormány feljogosíthatja a törvényhatóságot a piaci szabályrendelet módosítására.

A városok s köztük Nagyvárad is, a rendelet megjelenése után azonnal kérték is a felhatalmazást ez intézkedések fogantatására, azonban a kormány egy későbbi rendelete szerint ilyen általános felhatalmazást nem ad, hanem csak megokolt esetekben adja meg a felhatalmazást valamely intézkedés megtételére.

A tanács erre való tekintettel a kereskedelmi kamarától kért véleményt elsősorban arra, hogy Nagyváradon mely élelmezési cikkekben van hiány s hogy általában a rendelet mely intézkedéseit tartaná a kamara Nagyváradon megvalósítandóknak.

A kamara azt válaszolta, hogy érdemes válasz előtt az elsőrendű élelmezési cikkek összeírását tartja szükségesnek. Az elsőrendű élelmezési cikkek: a ruházat, háztartási és élelmezési cikkek.

A városnak tehát mielőtt kell kéri a kormánytól, hogy a törvényhatóság rendelkezesse el az elsőrendű élelmezési cikkek kötelező bejelentéséről. Ezzel egyidejűleg kérelmezzen a város felhatalmazást, hogy elrendelhesse az árak kifüggesztését, az árak kötelező kiszolgáltatását, a piaci rendtartás megváltoztatását és hasonló rendőri természetű intézkedéseket.

Zajos taps és éljenzés fogadta Lukács Ödön főjegyző részletes előadását, amely után

Sas Ede szólalt fel a maga valamint a bizottság nevében hálás köszönetet mond Lukács Ödönnek nemcsak mai gondos előterjesztéséért, hanem azért a rendkívüli buzgó és lelkes munkásságért is, amellyel a közlelmezés óriási ügyét mindenki megelégedésre irányítja és intézi.

Felhívja a bizottság figyelmét, hogy a kihágási bíróság rosszul alkalmazott humanizmusból az élelmiszervezésekkel szemben rendkívül enyhe büntetéseket szab ki. Az élelmiszervezéseket, valamint az olyan uriaszonyt, akinek a férje hadseregese miatt börtönben ül s mégis száz koronást lobogtat a piacon azzal a kiáltással, hogy annyit ad egy libáért, amennyit akar, — a legszigorubbant kell büntetni.

Réz Mihály azt panasolja, hogy egyik malom kevesebbet őrölt a bazájából, mint a mennyit a rendelet előír.

Gerő Ármín főkapitány úgy Sas Edének,

mint Réz Mihálynak megnyugtató választ adott, aztán a maga részéről is köszönetet mondott Lukács Ödönnek azért a páratlan ambícióért és szorgalomért, amellyel Nagyvárad közlelmézése terén olyan helyzetet teremtett, amellyel az ország egyetlen másik városa sem dicsekedhet.

A bizottság Lukács Ödön javaslatát egyhangulag elfogadta.

Végül Lukács Ödön ismertette a kenyérgyógyintézet s ezzel az ülés véget is ért.

Szegények gondozói, nők védői.

A Kath. Nővédő Egyesületről.

Teleky-utca 13. A kapu alatt leánykák szaladgálnak, egyik oldalról a másikra, a fal mellé lapulnak s kezdődik újból a játék. Oldalt kislakások, hátul nagy széles sárga ajtó, levegős szobák, amelyekben öreg emberek és meghajlott hátú asszonyok várakoznak.

Egyik asztalnál örvény Grunvald Henrikné, előtte öregek, fiatalok. Halkan kérdez s halkan felelnek.

— Nincs . . . nincs . . . elment . . . semmi se maradt . . .

Az inspekciós asztalnál F. Mikussay Margit urnó, előtte, kezében, oldalt lajstromok, kimutatások, jegyzékek. Szerényen áthárítja az érdemeket.

A katolikus nővédelmi mozgalmat Farkas Edith alapítványi hölgy kezdeményezte s mi itt felvesszük a fonalat és az akciót. Nálunk örvény Báthory Nándorné segítségével megalakítottuk a katolikus Patronázst, a melynek egyik fiókja a katolikus Nővédő Egyesület. Ennek vezetése örvény Sándorné, Eleméry Ferenéné, örvény dr Személyi Kálmánné és Szilágyi Dóssa kezében van. Egész tábora van már a velük együtt fáradozó hölgyeknek; a nagyváradai keresztény uri hölgytársadalom igazán lelkesen működik a gyönyörű eszme érdekében.

— A Patronázs, mint tudják, két telepet tart eddig: az Orsolya-zárdában és Váradvelencén. Itt jönnek össze a leányok vasárnap délután s ott elszórakoztatják őket, nem mehetnek sem a Sas passzázs alá sem más helyekre.

— A Katolikus Nővédő Hivatal tevékenysége ma még széleskörű. Első a szegényügy ellátása. Bejegyezzük őket a nyilvántartásba s például a külvárosi (ujvárosi) szegényeket már átvettük, ezek Lestyán Endre dr plebános szegényei. Azután átvettük Halász Gyula velencei plebános szegényeit, s már Imrik S. Zoltán tb. kanonok szegényei közül is van már kezelésük alatt néhány. Ezek háromféle segélyt kapnak: a városit, amely 3—5 korona s ebből alig lehetne megélni a káptalan és püspökség segélyét, s a mi segélyünket. Hiába, a nyomor különösen a Külvároson irtóztató, néhol száraz kenyéren élnek, s a munkaalalom hiányzik. A hadbavonultak ittmaradottjainak elég jó dolguk van, de éheznek azok, akik még nem kapnak segélyt, a rokkantak, akik még eljárás alatt állanak, ezeknek kieszközöljük a segítséget.

Akiknek nincs keresetük, azoknak számára munkaközvetítést rendeztünk be; jönnek is jelentkezők, ez van elég; eddig több, mint 50, de munkátadó nem jelentke-

zik elég. Kérjük is a lapokat, különösen a *Tiszántúlt*, hogy hívja fel az összes társadalmi köröket, forduljanak hozzánk bizalommal s adjanak munkát a mi munkakeresőinknek.

Ezenkívül a *fiatalkorúak* ügyét is magunkévá tettük s megkezdtük a velük való foglalkozást.

Végül tanácsot adunk a hozzánk fordulónak s gyors segínyt adunk a bajbaesetteknek.

Ime, a szociálpolitika összes kérdései jöttek össze egy új hivatal tágas szobájában: a szegényügytől — a gyermekek megmentéséig minden megoldást kérő kérdés. Egyik vitte a másikat. Ehhez sok pénz, még több energia, szervezőképesség és buzgóság kell. A *Katholikus Nővédelmi Hivatal* urnői neki is láttak teljes erővel és készült-séggel. Környezettanulmányok alapján álla-

pitják meg a segítség mértékét, nem határozzák, tetszés szerint. Tudományos alapon, teljes ismeretével a helyzetnek s a környezetnek, sok szívvvel s az eszközök engedte mértékben.

Nagy feladatokra vállalkoztak s a hozzájuk fordulóknak növekvő száma mutatja, hogy épen kellő helyen és időben kezdtek munkába. Eredményes versenyre keltek a feministákkal, s látható, hogy munkájuk kezdett határozott körvonalat felvenni. Ne is csüggedjenek, a keresztény társadalom esakhamar meg fog mozdulni és segítségükre siet, hogy a háborús nyomort enyhítse, s a munkanélküliséget munkaalkalmakkal szüntesse.

Van egy akciójuk: a *fiatalkorúak* védelme, amelyben minden ember támogatására számíthat a *Katholikus Nővédelmi Hivatal*, ez az új, friss, tevékeny, hasznos és önzetlen szociálpolitikai szervezet.

Megszökött a szélhámos Mayer

A Körösbe ugrott kísérei elől. Hajsza a Körös-parton.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnap számunkban megírtuk, hogy *Bialoszkurszky* lovag budapesti detektív a pályaudvaron elesített egy nagystillű szélhámost, *Mayer Frigyest*, akit aztán a várad rendőrség vett pártfogásába. Tegnap délután a katonai hatósághoz akarták átkísértetni, amely alkalommal megugrott kísérei elől, a Körösbe vetette magát és eltűnt a habokban. Az esetről a következőket jelentti tudósítónk:

Mayer Frigyes, a soknevű német katonai szélhámos egész tegnap délutánig a rendőrség foglya volt. Tegnap délután tartotta az utolsó kihallgatást *Kráhm* László rendőrtisztviselő. Mayer az utolsó percig hazudozott, egyszer katonának mondta magát, a másik percben pedig letagadta és kijelentette, hogy teljesen ártatlan. Miután a nála levő igazolvány azt látszott igazolni, hogy Mayer valóban katona, a rendőrség büntető osztályának a vezetője elrendelte Mayernek a katonai hatósághoz való átkísérését.

Délután 5 óra felé Mayer meguzsonázott. Mint gyomorhajosnak megegyedtek, hogy a szokástól eltérően kávét igyék, sőt még almát is egyék. Mayernek nagyon jó kedve volt, úgy látszott, hogy nem sokat törődött további sorsával, még a nála levő vaskeresztet is feltűzte mellére.

Öt óra után *Kráhm* tisztviselő és *Dienes* detektív átkísérték Mayer az illetékes katonai hatósághoz, de onnan visszautasították őket, mert az illető nem katona. Visszafelé menet Mayer nagyon eiszontyorodott és elkezdett sopánkodni, hogy mi fog történni vele. Csak a kísérei tisztviselő biztatására szedte össze magát, s mikor a rendőrség épülete felé közeledtek, már egészen vígan, nevetgélve szitta cigarettáját.

Annál nagyobb meglepetés érte a kíséreket a városháza Körös-utcai kapujánál. Mayer egy hirtelen mozdulattal kiragadta magát kíséreitől és eszeveszett futással Körös-utca felé iramodott. *Kráhm* tisztviselő és *Dienes* detektív utána. Közre akarták fogni,

s *Kráhm*, aki könnyebben bírta magát, mint *Dienes*, elébe csapott a menekülő németnek. Mayer ekkor egyet gondolt. Hogy megmeneküljön az elfogatástól, egy kanyarulattal a Körös felé iramodott, s könnyedén átlépte a vaskorlátot, közvetlenül a *Körös-kávéház* előtt a *Körösbe* vetette magát. A következő pillanatban *Kráhm* és *Dienes* megdöbbenve látták, hogy Mayer hatalmas tempóban szeli a megdagadt *Körös* hullámain.

Sötét lévén már az idő, *Dienes* egy darabig még látta, hogy uszik a szőkevény a vízben, míg egyszerre észrevette, hogy a *Körös* sodra visszafelé húzza ismét az inenső oldalra, aztán a sötétben eltűnik a szeme elől.

Míg *Kráhm* a *Körös*-utca felé haladt, hogy egy lejáróhoz érve megfigyelje, merre viszi a víz az uszó fiút, *Dienes* detektív a rendőrségre szaladt segítségért. Néhány perc múlva megindult a hajsza a szőkevény után. A már előrehaladt *Kráhm* után *Ehrlich* Imre fogalmazó, *Dienes* és *Méhes* detektívek s *Fráter* rendőrségi irnok mentek Mayer Frigyest felkutatására.

Ekkorára már számosan álltak a Körös-utca korlátjánál, akik vizsgáló szemekkel bámultak a tovarohanó hullámok után, azonban a zúgó, megdagadt vízre ráterülő sötétség titokzatos leplet borított a szőkevény alkatonára.

Az üldöző csapat tagjai sorra bejárták a Körös-utcai házak lejáróit egész a Nemzeti-hidig, azonban a legszorgosabb vizsgálódás sem vezetett eredményre. Egyidejűleg a tulsó oldalt is bejárták, de itt sem akadtak nyomra. Minden jel arra mutat, hogy Mayer nem tudott megküzdeni a megdagadt habokkal. Ha netalán mégis megmenekült volna, a sötétség leple alatt könnyű volt megmenekülnie. Talán a mai napfényt fog deríteni a titokzatos eltűnésre.

A rendőrség a közönség segítségére is támaszkodik az eltűnt feltalálásában. Mayer nyurga természetű fiatal, borotvált arcú egyén,

aki német katonai egyenruhát és köpenyegét visel. Ez utóbbi különben nagyban akadályozta az uszásban s így feltehető, hogy Mayer Frigyes valóban a *Körösbe* veszett.

Katonai járványkórház Nagyváradon.

1000 fertőző beteg számára.

Nagyvárad városa ismét egy nagyfontosságú közegészségügyi intézménnyel gazdagabb. A háború folytán fellépett különböző fertőző betegségek azon elhatározásra bírták a hadvezetőséget, hogy Nagyváradon, ahol erre minden előfeltétel meg van, a jó vasuti összeköttetés folytán, egy nagyobb szabású kórházat létesítsen a különféle fertőző betegek elhelyezésére.

A város által kijelölt nagy területen *Götz Alajos* műszaki alezredes, *Göbenhart Márton* népfelkelési szolgálatot teljesítő mérnök, és *dr. Berkovits René* ezredorvos közbejöttével elkészített tervek alapján építették fel a kórházat számos pavillon-rendszerben, a legmodernebb higiénikus eszközök igénybe vételével.

Külön pavillonokat építettek a fürdőkhöz, mosóhelyiségeknek, szárítóknak s az egyik hatalmas pavillon a legmodernebb gőzfertőtlenítő gépeket foglalja magában.

Az 1000 beteg befogadására szolgáló pavillonok szintén úgy vannak berendezve, hogy a szegény betegek a gyógyítás mellett kellő kényelmet is találjanak.

Pompásan vannak felszerelve az orvosok részére szükséges eszközökkel az orvosok helyiségei és a laboratórium.

Meglátászik az egész kórházon, hogy költséget nem kímélve építették és rendezték be.

A járványkórház kapujából közvetlen a máv. vonalához összekötő síneket építettek, hogy az idegenből hozott fertőző betegek a városon kívül, közvetlenül a kórházba legyenek szállíthatók. Ezáltal teljesen ki lesz zárva, hogy a fertőző betegek behozásának a városba és ezáltal széthúroolják a ragályt.

A nagyszabású járványkórházat, amelyhez hasonló nincs az ország egyetlen vidéki városában sem, tegnap délelőtt nyitották meg ünnepies keretben.

Az átadásnál jelen voltak: *Széchenyi Miklós* gróf megyés püspök képviselőjében *Szirmay L. Árpád* kanonok és *dr. Mazurek Gyula* püspöki titkár, Nagyvárad város részéről: *Lukács Ödön* főjegyző, *Köszeghy József* főmérnök és *dr. Mayer László* főorvos, a nagyvárad 4. honvéd gyalogezred képviselőjében *Obrincák* ezredes, a térparancsnokság képviselőjében *Kun* őrnagy, a 70. gyalogezred részéről *dr. Fenyves* orvosfőnök és *Tárnoky* főhadnagy, az 1. huszárezred részéről *Jelinek* hadnagy, a honvéd kórház képviselőjében *Dálnoki Kovács Áron* főtörzsorvos és *dr. Fráter Imre* törzsorvos, továbbá *Pallay Lajosné* urnó vezetése alatt a *Vörös Kereszt* Egyület hölgyei.

Dr. Berkovits René, az új kórház parancsnoka és vezető főorvosa fogadta és kalauzolta a vendégeket. Sorba járták az egyes pavillonokat s a pompás elrendezés és a

nagyszerű berendezés még a szakembereket is meglepte s ennek kifejezést is adtak dr. Berkovits René ezredorvosnak, aki a kórházat az építőktől átvette.

Ma átadják rendeltetésének az új, modern kórházat, amelybe dr. Berkovits René mellé több orvost és 150 ápolót osztanak be.

A királyi tábla háborus éve.

Teljes ülés az ítélőtáblán.

A királyi ítélőtábla szombaton tartotta ebben az évben első tanácsülését. Az ülésen dr. Lábán Lajos ítélőtáblai elnök elnökölt és résztvettek azon az ítélőtábla bírái teljes számmal.

Az elnök megnyitó beszédében visszapillantást vetett a kir. ítélőtábla belső életének múlt évi eseményeire. Ezek között kiemelkedő mozzanatokként szerepelnek, hogy a tábla tagjai közül többen katonai szolgálatot teljesítenek, sőt ezek között Heczler Endre irnok az orosz harcúterén hősi halált is halt, továbbá, hogy az igazságszolgáltatásnak az elsőfokú bíróságok körében a háborus viszonyok következtében beállott nehézségei miatt a kir. ítélőtábla ügyforgalma jelentékenyen csökkent s ennek folytán a tábla a múlt évet majdnem teljesen hátralékmentesen zárta le.

Megemlékezett az elnök arról, hogy a múlt év volt a polgári perrendtartás alkalmazásának első éve és bárha ennek a korszakalkotó reformtörvénynek az alkalmazására a lefolyt évben a perek kisebb száma miatt csak szűkebb tér nyílott, már is megállapítható, hogy a törvény azokat a várokozásokat, amelyeket a gyors és jó igazságszolgáltatás tekintetében hozzáfűztek, teljes mértékben befogja váltani.

A hősi halált halt Heczler Endre irnok emlékének jegyzőkönyvi megörökítése után átlért a teljes ülés a fegyelmi bíróság kisorsolására, aminek eredményeként ennek a bíróságnak rendes tagjai lettek, az ítélőtáblai elnök elnökölte alatt. Harmathy Károly kir. kuriai bíró, Gálbory József, dr. Bazala Béla és Domokos László ítélőtáblai bírák, póttagjai pedig: Fekete József, Geleta Géza, dr. Szegedy Lajos és Vámosy Mihály kir. ítélőtáblai bírák.

Az újságírók háborus estélye.

Tegnap megemlékeztünk róla, hogy a nagyváradi újságíró gárda e hó 15-én nagy-szabású jótékony-estét rendez, amelynek a jövedelme a Sajtószállás és az ebben létesítendő újságíró üdülő-telep alapítására fordítatik. Tegnap még nem tudtunk végleges programmal szolgálni, ma azonban már közölhetjük a szenzációs estély főnyesnek ízekező műsorát. A közönség, az áldozat készségéről ismert nagyváradi közönség bizonyosan érdeklődéssel fogja kísérni az újságírók háborus estélyét is, akik igazán önzetlenül szolgálták mindig, de különösen a háboru alatt a közönség érdekeit.

A háborus est műsorát az alábbiakban közöljük:

MŰSOR:

Megnyitó. Elmondja Szávay Gyula a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének elnöke.

Bizet: Régi nászdal. Énekli Palánkay Margit az Orsz. Zeneakadémia növendéke. Zongorán kíséri Patzkó Sári.

Harcéri emlékeim. Irta és felolvassa Vészi Margit.

Háboru a piacon. Éneklik Óváry Magda, Mayr Margit és Papp Klári. Zongorán kíséri Patzkó Sári.

Mendelssohn. Versenymű (G moll). Zongorán előadja Fischer Gabriella, az Országos Zeneakadémia rendes növendéke; másik zongorán kíséri Waldmann Erzsébet, az Orsz. Zeneakadémia magán-növendéke.

Háborus költemények. Irta: Nadányi Zoltán, Leel Össy Albert és Sas Ede. Előadja Bihari Ákos.

Háborus élet a szerkesztőségben és a fronton.

Játék két felvonásban. Irta: Fehér Dezső.

Személyek az I-ső felvonásban:

Főkező, szerkesztő Farkas Pál; — Margit, leánya Sz. Zsigmondy Anna; — Héves riporter Perényi Kálmán; — Közbesítő Bihari Sándor.

A II. felvonásban:

Vitéz őrmester Bihari Sándor; — Dárdás káplár Perényi Kálmán; — Bihari, szakaszvezető Farkas Pál; — Vitéz Anna Sz. Zsigmondy Anna; — Dárdás Juci Komáromi Gizi.

Az előadás zongorakíséretét Váradi Aladár játssa.

Elhúzták a csékei primás nótáját

Néhány héttel ezelőtt megirtuk, hogy Károly, a magyarcsékei cigány primás az alispánhoz fordult panasszal, azért, mert őt a csékei vendéglőből kiltotta az odaváló vendéglős. A cigányprimás panasza mögött valami asszonyi pletyka is állott, ezért az alispán jobbnak látta az ügyet végleges elintézés végett a magyarcsékei főszolgabírónak kiadni. Az ákom-bákom betűkből összetekelt panasz így került jól megérdemelt helyére, a főszolgabírói irat-tárba.

Károly primás ügye ezzel korántsem záródott le, sőt ellenkezőleg tovább folyt még pedig zavaros hullámokat verve.

A primás mintegy 43—50 éves korosztályu alkalmasnak talált népfelkelő tegnap szintén pótsum-lére került és ott ismét alkalmasnak találták. Az „Alkalmas” kijelentése a sorozó bizottságnak megint csak eszébe juttatta Károlynak a vendéglőt és mint a többi új katonák, ő is bement a vendéglőbe. Ilyen alkalommal egy jóra való cigányprimásnak csak meg kell mutatni, hogy ki a legény a csárdában. És Károly meg is mutatta volna, csak hogy nem értett a dologhoz.

Legényi mivoltát azzal kezdte fitogtatni, hogy nyilvánosan kijelentette, hogy ő a vendéglősnek körül is muzsikálhatott és a vendéglősnek szívesen hallgatta a muzsikát. Ezt tanukkal is akarta igazolni. A primás hencsere a vendéglősnek is fülébe ment és azonnal odahívatta azt a tanut, egy asszonyt, akire a primás hivatkozott.

Az asszony természetesen meghazudtolta a primást, mire az acaul ütötte a tanut. Erre kitért a háboru. A vendéglős az asszony védelmére kelt és az asszony így megerősödvé offenzívába lépett. A primás védekezett. Erre a repülőgéppé vedlett törős üvegek kezdtek dolgozni, mire a primás könytelen volt fejéa csoportosítani a daganatokat és meglehető gyors tempóban visszavonulni.

A primás, aki eddig még mindig másnak húzta el a nótáját, most a priznicok hideg ölelése közben elmélkedhetik a saját részére húzott nóta felett. Az esetnek természetesen folytatása a bíróságnál következik.

HIREK

* Katonai érdemkereszt Kereszty Ödön huszárkapitányának.

Kereszty Ödön 8. magyar kir. honvéd-huszárezred kapitánya, aki a háboru kezdeté óta folytonosan front szolgálatot teljesít, a Signum laudison kívül most a katonai érdemkereszt III. osztályát kapta a hadiékítménnyel. Mint értesülünk, a szép kitüntetéset a november 15—16-i „kasperovcei” nyert ütközetért érdemelte ki, ahol az oroszok roppant tüzéségi előkészítés után huszszoros tulerővel történt heves támadását századával győzelmesen verte vissza. Nevezett fivére Kereszty Kornélnak, a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja főnökének.

* Megkezdtek az öregek újratorozását. Tudvalevőleg a miniszter elrendelte, hogy a besorozott 43—50 éves népfelkelőket újra vizsgálják meg és azokat, akikről eleve megállapítható, hogy nem fogják bírni a katonai fáradalmakat, azokat alkalmatlanoknak minősítsék. A rendelet alapján már a vármegye több helyén tartották meg a második szemlést. Így tegnap egy hegyvidéki járásban előállítottak 711 embert és 545-öt találtak közülök ismét alkalmasnak. Általában a második szemle alkalmával is beigazolást nyert, hogy dacára a magas kornak ez a korosztály igen jó anyagot szolgáltat. Legérdekesebb és legjellemzőbb azonban az, hogy a besorozott öreg népfelkelők mindannyian igen lelkesen készülnek a bevonulásra és bizonyára ép úgy meg fogják állani helyüket, mint a fiatalabb katonák.

* A vetőmag beszerzésének bejelentése. Hlatky Endre főispán értesítette a polgármestert, hogy a földművelési miniszter rendelkezéséhez képest a vetőmag-ellenőrző bizottságot megalakította, amelynek feladata, hogy a vetőmag megrendelések iránti kérelmeket tárgyalja és a szükséges vetőmag mennyiséget kiisközölje. A vetőmag beszerzése iránti kérelmek január 15-ig a főispánhoz, mint az ellenőrző bizottság elnökéhez intézendők, vagy nála terjesztendők elő.

* Gyógyszertár átvétel. A Magyar Bank bejelentette Nagyvárad város tanácsának, hogy a régi jóhírű Arany Sas gyógyszertárt eladta Schreiber Jakab és neje Mandl Teréz beszterecebányai lakosoknak.

* Gaszner Károly nagy beteg. Öszinte részvétellel értesülünk, hogy Gaszner Károly, a lat. szert. káptalan, irázi kitűnő uradalmi intézője, súlyos betegségben fekszik. Állapota a napokban jobbra fordult s remény van rá, hogy a káptalani tisztikarnak ez a köztiszteltetben álló tagja most már rövidesen felépül.

* Adományok a Sz. József-intézeti kórház sebesültjeinek. A Szent József intézetben elhelyezett tartalékkórház sebesültjei részére újabban a következők adakoztak: Gabriely Lajos kanonok 30 K, Kövér Lajos 40 K, Gerlach Irén (Margita) 10 K, báró Luzsénszky Lenke 100 darab szivar. Ez adományokért ezton is hálás köszönetet mond a kórház vezetősége.

* **Eljegyzés.** Kovásznai Kővér Ignác vasuti ellenőr eljegyezte Herczegh Ilonkát, néhai Herczegh János volt biharpáspöki jegyző kedves és bájos leányát.

* **Nem szabad nyulat löni.** A földművelésügyi miniszter rendelkezéssel értesítette a vadászokat, hogy a betegségek s a kedvezőtlen időjárás által megtizedelt nyul állományra tekintettel nyulaknak kivételes lelövésére az idén nem ad engedélyt.

* **Drágább a szén a villamosműnél.** Tudatjuk a város közönségével, hogy tekintettel a szénnek folyton emelkedő beszerzési árára, a városi villamosmű nincs abban a helyzetben, hogy a fűtési célra alkalmas szeneket továbbra is az eddigi árak mellett bocsáthassa a közönség rendelkezésére. Ebből folyólag az árakat emelnünk kellett és f. hó 9-től kezdve a szénárak további intézkedésig a következők lesznek: Magyar darabos szén házhoz szállítva, 100 kilónként, zsák nélkül, tiszta sulyban 6.60 K, ugyanaz helyt a villamos telepen átvéve 5.90 K. Poroszszen házhoz szállítva 100 kilónként, zsák nélkül, tiszta sulyban 7.80 K, ugyansz helyt a villamos telepen átvéve 7.10 K. — Egyidejűleg tudatjuk, hogy a rendelések oly nagy mennyiségre jegyeztettek elő, miszerint azoknak lebonyolítása, illetve házhoz való szállítása f. hó 15-ig eltart, miért is mindazok, akik postautalványon a szén árának beküldése mellett rendelnek szenet, azt csak f. hó 15-ike utáni szállításra jegyezhetjük elő. Nagyvárad, 1916. január hó 8. Rimanóczy Béla, a villamú igazgatója.

* **Hullámozó vizek a vidéken.** A vidékről mindenfelől szomorú híreket jelentenek tudósítóink. A szokatlanul abnormis időjárás következtében a vármegye termőföldjeinek nagy része víz alatt van. A magyarországi járásban már veszedelmes mérveket is öltött a magas vízállás. Így Nánhegyesen a megáradt patak vize a hidat már-már elsodorta, mikor a hatóság kénytelen volt a hidat elhordatni a veszélyeztetett helyről és új helyre helyezni. Szombatság környékén oly nagy víz van, hogy valószínűleg hullámozik. Más helyeken ugyanígy áll a helyzet. A túlbő víz következtében az a kevés őszi vetés, ami még volt, legnagyobb részt elpusztult, kirohadt. Ha az idő rövidesen meg nem változik, a víz miatt még nagy csapások zúdulnak a vármegyére.

* **Magyarpatak Afrikában van?** Egyik előfizetőnk ezt a kérdést intézi hozzánk: „Mély tisztelettel érdeklődöm az iránt, hogy Magyarpatak Afrikában fekszik-e? Mert a Tiszántúl január elseji számát pont január 6-án kaptam meg. Marokkóból is hat nap alatt jött el a levél, mint ahogy az újság Nagyváradról Magyarpatakra.” Azt hisszük, hogy ennek a késelemnek lapunk újévi számának nagy terjedelme és érdekessége volt az oka. Míg a közbeeső állomásokon végig olvasták, letelt az a csekély 6 napp. Aztán a gyorsaság nem boszorkányság.

* **A Vörös-Kereszt Egyület** céljaira újabb adakoztak 1916. január 1-től 1916. január hó 8-ig: Silvester estély jövedelme 1270.16 K, özv. Reichenberg Jakabné adománya 4 K, Aranyi Albertné adománya 20 K, Spett Gyula adománya 50 korona.

* **Hadiárvák örökbefogadása.** Újabban Rákossy Ferenc krasznai plébános s Auer Lajos magyittai lakos jelentették be a Kath. Nővéde Egyesületnek, hogy hajlandók árvaikat elvállalni, illetőleg örökbefogadni. **Áldás legyen mindenkin, aki csak egy lépést is tesz az árvák érdekében.**

* **Halálozás.** Balla József ácsmester élete legszebb idejében, 48 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Temetése ma, január 9-én délután fél 3 órakor lesz a Varju utca 6. száru háztól.

* **Tizenegy éves öngyilkos.** Furtáról jelentik: Takács István furtai 11 éves fiú felakasztotta magát. Az orvos megállapította, hogy a kisfiú terhelt volt. — Szabárdon Szűcs Sándorné 71 éves asszony felakasztotta magát.

* **A gyapju maximális árának az 1916. évre való érvényessége.** A földművelésügyi m. kir. Miniszter ur rendelkezés közli, hogy a múlt évben a gyapju névze megállapított maximális árak mind addig érvényben maradnak, amíg hatályon kívül nem helyeztetnek s így kétséget kizárólag a folyó évi gyapjatermésére is vonatkoznak.

* **Megégett cigánygyerek.** Lakásról jelentik: Kovács Éva 8 éves eiganyleány ötödmegevé maradt a cigánykunyóhóban, míg apjuk kunyér utató látott a tűzből, amely a kunyó közepén égett rá pattant egy szikra a eiganyleányra s összeégette a szerencsétlent.

* **Cipészek közgyűlése.** Felkérem a város örszes cipész iparosait, hogy f. hó 9-én, azaz vasárnap délután fél 3 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében szervezkedés tárgyában tartandó közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek. Kellő száru cipész iparos meg nem jelenése esetén a közgyűlés egy héttel később, azaz január hó 16-án fog ugyanolyan időben ugyanott megtartatni. Tisztelettel: az Ipartestület elnöksége.

* **A Vörös-Kereszt központi konyha** halás köszönetet mond a következő, december 23-tól január 7-ig érkezett adományokért: Böcz Gézánpé 10 liter bor, a Jobbkéz által 15 kis zsák bab, 6 kis zsák liszt, dió, 13 drb tojás, fél kosár alma, 1 fazék lekvér, Zsigó Györgyné 2 drb sonka. Pénzben: Ujpalota róm. kath. hívei 10 K, Grócz Béla nagypost 100 korona.

* **Gépészek és fűtők felmentése.** Eleméry Ferenc katonai tanácsos a következő hirdetményt teszi közzé: A magyar kir. honvédelmi miniszter ur rendelkezése alapján közzhírré teszem, hogy mindazok a hivatásszerű gőz- és motoreke gépészek és fűtők, bizonytalan időre felmentésnek mentetnek. A felmentés iránti kérvények legkésőbb 1916. évi január hó 20-ig illetve a népfelkeltési szemlén történt bemutatástól számított 14 nap alatt az alkalmazási hely szerint illetékes városi hatóságnál terjesztendő elő. A kitűzött határidő letelte után benyújtott kérvény nem fog figyelembe vétetni. Azoknak a gépészeknek és fűtőknek a felmentése is kerelmezendő, akiknek felmentése iránt a kérvény már beadatott, de az még el nem intéztetett. Felhívom tehát mindazon hivatásszerű gőz- és motoreke gépészeket és fűtőket, akik ezen foglalkozásuk alapján gőz vagy motoreke gép mellett tényleg alkalmazásban vannak és alkalmaztatásukban további intézkedésig megbagytattak, miszerint a katonai tényleges szolgálat alól való felmentésük iránti kérvényüket a szabadságolási igazolványukkal, illetőleg népfelkeltési igazolványi lapjukkal együtt a városi Tanácsa katonai ügyosztályánál (Városháza II. em. 29. számú szobában) legkésőbb folyó év január hó 15-ig multhatatlanul nyújtják be.

* **Mocsáry Lajos meghalt.** Budapesti tudósítónk jelenti: Mocsáry Lajos Amdornákon meghalt.

* **Adományok a Vörös-Keresztnek.** A Vörös-Kereszt Jobbkézhez következő adományok érkeztek, melyeket hálásan köszönünk. Dr. Grócz Béla katonák 100 kor., Kiss Péter Borsról 2 kor., Ungertóder Salamon 21 hósapka, 18 nyakvédő, Varga Irén Erköböltuttról ref. tanítónő 75 pár érmelegítő, 4 pár térdvédő.

* **Népmozgalmi adatok.** A nagyváradai állami anyakönyvi hivatalnál január 2-től 8-ig a következő bejegyzések történtek.

Eljegyzések: Lőkös Béla és Csillag Piroska, Juhász Sándor és Jakab Mária, Hirszb Lajos és Lichtmann Margit.

Házasságok: Balla József és Kiszele Róza, Farkas Mihály és Molnár Róza, Buhár János és Stvube Erzsébet, R. Szabó István és Tóth Zsuzsa, Kávásdán György és Gug Mária, Győri Lajos és Nagy Erzsébet, Deutsch David és Perl Ruchel, Csátary József és Csuzi Gabriella, Grünwald Mór és Szőke Éva, Birtás József és Végh Zsuzsanna.

Halálozások: Szabó Sándor 3 év, Daac Zsigmond 37 év, özv. Bondor Jánosné 44 év, Barbócz Imre 67 év, Steb Anna 54, Neuman Józsefné 43 év, Szekeres Róza 27 év, Mittelman Fáni 48 év, Baróthy Sándor 76 év, Walter Antal 64 év, Baranyi Mihály 17 hó, Fenesi Mária 9 hó, Takács Sándor 19 hó, Bartha György 15 hó, dr. Torok László 63 év, Torok Mária 2 hó, Schwarz Ignác 58 év, Puskás László 56 év, Pápa Ferenc 4 év, Mácsai Ferenc 42 év, Borbás Ferenc 29 év, Oerelán György 25 év, Pendel Anna 2 év, özv. Boros Mihályné 80 év, Schneider Márton 33 év, özv. Szilágyi Sándorné 68 év, özv. Potnár Miklósné 68 év, Róth Emánuel 55 év, Schmiadt Józsefné 50 év, Sekivicz György 27 év.

Születés bejegyzése: 23.

* **Külön békét fog kölni Franciaország,** mert a mellfűző ipar terén teljesen legyőzte Rosenzweig Róza mellfűző salon tulajdonos, úgy az elegáns és finom kivitelben, mint az olcsó árakkal dacára az anyag drágulásának. **Reklam fűző K 6—** Haskótk K 3-tól. **Leibchenek saját árban.** Rosenzweig Róza. Szalárdi u. 9.

* **Családi rum vaníliaal vagy anánasz** ízelt literje K. 3.80. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

* **Poloskairtó ROXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

* **Kossuth-utca Sas-palota.** Telefon: 635 sz. **Azody** 8-féle zamata pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan, kávépörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztók rendelkezésére áll, nagymennyiségben teák, rumok, kakaó, esokoládék, szardíniák, sajtok, szalámi, Kugler Gerbeaud cukorkák. Szinbázba, Apolló, Uránia és Viga-dó moziba járók cukorkát, Aszódytól Kossuth-utca, Rákóczi uton, Zöldfa-passzáz és Kossuth-utcai passzázban vásárolhat főzletli árak szerint, kávékrém 1 darab 2 fillér, 1 nagy rud esokoládé 16 fillér. Kossuth utcai passzázban külön halkonzerv üzletben kaphatók összes fajta pácolt halak, u. m. ossee, fillé, tengeri hal, mely pótolja a húst, stb. Karácsonyra és Mikulásra még soha nem létező óriási nagy szaloncukorka vásár és sok ajándéknak való édességek kaphatók. Katonai postaládák és baretéri dobozok megtöltése üzleteimben árakkal együtt beszerezhető. Üzleti vállalatom: Főzlet: Kossuth utca, I-ső fiók: Sas-passage halüzlet, II-ik fiók: Zöldfa-passage kabaréval szemben, III-ik fiók: Csokoládé Király Rákóczy ut. Orsolya zárda.

A női arcnak üdeségét és varázsát okozni csak a Földes féle Margit-erém, Margit szappan és Margit puder van hivatva. Ezen készítmények a kozmetika remekei, azért vannak úgy elterjedve.

* Egy középkori intelligens nő keres **házvezetőnői** állást, helyben vagy vidéken házvezetésben jártas. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: **Farkas-féle hurut-szeletkét.** Ára K. — 60 K. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13-02.

* **A Bihar megyei Takarékpénztár** értesíti t. ügyfeleit, hogy az 1915. évi 6% os **harmadik** hadikölcsön szabad végleges kötvényei az intézet pénztáránál mai naptól kezdve kiszolgáltatnak.

Legujabb táviratok.

Tisza kihallgatáson.

Budapest, január 8. (Saját tud. Bécseből jelentik: A király ma újból kihallgatáson fogadta Tisza István gróf miniszterreluokót. Tisza a kihallgatás után Budapestre utazott.

Cettinjét bombázták.

Budapest, január 8. (Saját tud.) Cettinjéből hivatalosan jelentik: **Az osztrák-magyar tűzértség** újabban fokozott tevékenységet fejt ki. Lovcsent és Cettinjét is bombázták.

Görögország belső válság előtt.

Budapest, január 8. (Saját tud.) A Frankfurter Zeitung jelenti Athénből: Mértékadó körök belső görög válság kitörésétől tartanak, melynek oka bizonytalan. Az antant valószínűleg követelni fogja a központiaknak Athénből való eltávolítását.

Közeleg a béke?

Budapest, január 8. (Saját tud.) **A Neue Züricher Zeitung** hágai levelezőjét a hollandi udvarhoz és diplomáciához tartozó körökben biztosították, hogy a világ-háboru befejezése közeli.

Szerintök a katonai döntés tavasszal megtörténik. Az angol-orsz-francia offenzíva döntő változást fog előidézni, akár sikerül, akár nem. Arról szó sem lehet, hogy az antant Berlinbe és Bécsbe bevonuljon vagy a központi hatalmakat kiéheztesse.

Az orosz haditervet a dumaképviselek jóváhagyták

Berlin, január 8. A párisi lapok is közlik a Secolónak azt a Szent Pétervárról kelt jelentését, hogy azt a tervet, hogy az orosz főerőt Bessarabia határán kell egyesíteni, egész sereg konzervatív dumaképviselek megvizsgálta és helyesnek találta. Ennek a közlésnek az a célja, hogy a népképviseletre hárítsa a felelősséget a rendkívüli veszteségekkel járó áttörési tervért, amely máris kudarcot vallott és megállapítsa, hogy a дума is beleegyezett abba, hogy a téli hetek alatt előkészítsék a nagyszabású tavaszi hadjáratot.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: Lengyelvér.
Vasárnap este: Az ember tragédiája.
Hétfőn: Legénybucsu.
Kedden: Gül Baba
Szerdán: Bőregér.
Csütörtökön: Madonna rózsája.
Pénteken: Madonna rózsája.
Szombaton: Madonna rózsája.
Vasárnap délután: Erdészleány.
Vasárnap este: Kisasszony férje.

A jövő hét reprizei. A jövő hét színházi műsorát a két szenzációs bemutatón kívül igen kedves és a közönség körében népszerű reprizek foglalják el. Így hétfőn a Legénybucsu, ez a nálunk oly közkedvelt operette, kedden a Gül Baba Gábor diák szerepében Sz. Zsigmond Annával, szerdán pedig a derűs vidám Bőregér kerül színre. A csütörtök, péntek és szombati napokat Hevesi: Madonna rózsája foglalja el.

Két bemutató egy héten. A Szigligeti színház két eredeti bemutatót tart a hét folyamán. Az egyik csütörtökön lesz, amikor a Nemzeti Színház páratlan sikerű, de slágere Hevesi Magdolna rózsája kerül színre, amelyet a fővárosi kritika a legnagyobb elragadtatással fogadott. A másik szenzációja a színházi kétnek Drégely Gábor kitűnő színpadi alkotása A kisasszony férje, amely már hosszú időn át lefoglalva tartja a budapesti Magyar Színház műsorát. Drégely Gábor bájos színjátékának vasárnap este lesz a nagyváradi premiérje. Mindkét bemutató, elsőrangú szereposztásban kerül nálunk színre.

IRODALOM

A Társaság, Dobay István gyors népszerűsége jutott, kedvelt hetilapja. A Társaság, mely két éves pályafutása alatt igazán kedves barátja lett a magyar társadalomnak, az eddiginél is tartalmasabb, nívósabb számmal kezdő harmadik évfolyamát, Mélyen szántó, érdekes vezetőcikket írt Magyar társaság címmel Bárczy István polgármester, aki meggyőző érvekkel hangoztatja a magyar társaság demokratizálásának szükségességét. Bájos és mesteri tollal megírt novellát adott Malonyai Dezső és feltűnést keltő szép költeményt Farkas Imre. Új regényt kezd Konstantin kapitány címmel a finom tollú Lakatos László, aki tárgyát a most folyó világháborúból vette, míg Tóth Lászlótól, a fiatal poétától kitűnően sikerült, mulatságos színpadi tréfát olvashatunk. Beszámol ezenkívül a lap a társaság legujabb eseményéről és közöl gondosan megírt divatlevelet. Illusztráció dolgában szenzációsan gazdag az új évfolyam első száma. A címkép Márton Ferenc művészi rajza — Bárczy István polgármester kitűnően sikerült arcképe. Ugyancsak Márton rajzolt Malonyai novellájához két pompás illusztrációt. A többi kép, mind a háborusak, mind a társaságbeliek pompásan sikerült aktuális felvételek és egytől-egyig növelik a kitűnően szerkesztett újság érdekességét. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz-szálló.

A szerkesztésért felelősen felelős: **Dr. PAPP KAROLY.**

VIGADÓ

mozgó színház
Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

1916. január hó 9-én, vasárnap

Győzelem

az egész

vonalon.

Nagy háborus dráma a jelen időből

Hétfőn, 1916. január hó 10-én

Az idényben az első mozsizkecs

Szabinnők

elrablása

vagy a

(Próbálja meg kisasszony.)

4 felvonásban.

Teljes 2 órás műsorok. Remek szellőztetők. Buffé. Telefon 12-21.

HELYÁRAK: Páholy-ülés 1 kor. 20 fill. Zsölyke 1 kor. Támlásszék 80 fill. II. hely 60 fill. III. hely 40 fillér.

Kedvezményes jegyek Sipos tőzsdében Bémer-tér kaphatók.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének

legfelsőbb felhatalmazása folytán.

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok polgári jótékony céljaira szánt

43. CSÁSZ. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK.

Ezen sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás nyilvánosan Wienben, 1916. február 10-én fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker., Vordere Zoltanstrasse 5 sz. a., a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapest, IX. ker., Fővámház, továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsékben, a vasutaknál, adó-, posta- és távirat hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegy vevők részére ingyen adatként ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától (Jótékony célu sorsjátékok osztálya)

Valódi aszfalt fedéllemez és elsőrendű kő fedéllemez kapható

Andrényi Károly

és Fiai cégnél
Nagy-Várad.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczi-úton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél. Mikor az est megszólal, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborús lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása ólósórában. Hár különleasságok.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával **azonnal** kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky-u. 2.

Csodás hatású arczszépítő és finomító
A VILÁGHIRŰ FÖLDES-féle

MARGIT

CRÈME és SZAPPAN

a Margit-crème zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Ára 120 kor.

A Földes féle Margit-szappan pár nap alatt lemossa a szeplőket, májfoltokat s megszüntet minden bőrbajt. Ára 90 fill.

Kapható minden gyógyszerárban, drogueriarban és illatszerekkereskedésben.

6 koronas rendeléseket bérmentve küld
Földes Kelemen gyógy-szertára Aradon

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és sziljázat, kocsizó és igás szerszámok, kocsi-ülés, labvédők és szerszámok raktára.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Telefon, távirat, posta és villanyoshoz; gondnoki, házvezetői és irodai munkára; nevelő, társalkodó-, ápoló- és házi varrónőnek; irodaszolgálatnak és üzleti kiszolgálásra; főzőnőnek kórház, vendéglő intézet vagy papi házhoz; felsőruha és fehérnemű varrás, foltozás-, harisnya-fejelés, mosás-, vasalás és könnyebb szücs munkára; házhoz járók takarítás- és napszámra; gyermek mellé, szobalány, minden- és kocsisnak.

KERESNEK: Házvezető- és bejárónőt, egy leányt gyermek mellé, szobalány-, minden- és inast, gépmunkást és újságkihordónőket.

Mindenre nézve felvilágosítást nyújt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák vasár- és ünnepnap kivételével:

hétfő, szerda, péntek délelőtt 9-12-ig,

kedd, csütörtök, szombat d. u. 3-5-ig.

A katolikus nővédelmi hivatalban a **TISZANTÚLRA** is lehet előfizetni.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától
28716-915. szám.

Hirdetmény

a kormány rendeletek ellenére be nem jelentett, elrejtett vagy eltitkolt termények liszt és főzelék féléknek a pénzügyőrséggel felkutatása és lefoglalása tárgyában.

A magyar királyi miniszterium a háboru eseteire szolgáló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján kiadott 1915. évi 3511—M. E. 3925—M. E. 4207—M. E. és 4374—M. E. számú kormányrendeletek megsejtéséül a következőket rendeli: 1. szakasz. A pénzügyminiszter felhatalmaztatik, hogy a fentidézett kormányrendeletek ellenére be nem jelentett, elrejtett, vagy eltitkolt buza, rozs, kétszeres, árpa, zab és tengeri, valamint ezen gabonafélékből előállított, liszt és dara, továbbá a bab, borsó és lencse, végül a repcemag, lenmag és kendermag készleteket a pénzügyőrséggel felkutatassa, zár alá vétethesse és legfoglaltathassa. 2. szakasz. Felhatalmaztatik továbbá a pénzügyminiszter, hogy az 1. szakaszban felsorolt áruciknek a forgalmukat szabályozó kormányrendeletek megszegésével való forgalomba hozatalát, s nevezetesen az ország határait átmenő kivitelét a pénzügyőrséggel megakadályoztassa. 3. szakasz. A pénzügyőrség eljárásának módzatai és a pénzügyőrséggel megillető jutalékok nagysága tárgyában a pénzügyminiszter saját hatáskörében fog intézkenni.

Nagyvárad, 1916. január 4.

Rendőrfőkapitány

A Szív

⊕ A JÉZUS-SZÍVE-SZÖVETSÉG HETI ÉRTESÍTŐJE ⊕

MEGJELENIK:
MINDEN SZOMBATON.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VIII. HORÁNSZKY-U. 20.

KIADJA:
A JÉZUS-SZÍVE-SZÖVETSÉG.

Igazság, béke és a gyermekek.

Feltűnhetik, hogy az utóbbi időben az összes országgyűléseken megemlézték a béke lehetőségét. Nálunk megállapították, hogy a béke tárgyilagossági feltételei már megvannak, csak az alanyiak hiányoznak még. Azaz a részünkről elért eredmények: az elfoglalt területek, a kivított győzelmek alapul szolgálhatnak a béke megkötésére. Amde a lelkek, a szívek még nincsenek úgy hangolva, hogy a béke szelíd és boldogító énekét elzenghessék. Az anyai, a szív feltételei még hiányoznak.

Mi, akik kezdettől fogva XV. Benedek pápa hű és igaz gyermekei akartunk lenni, hisz keresztény katolikusok vagyunk, megvalósítani törekedtünk, az ő szándékait — a békéért imádkoztunk. — Vele, az ő szíve szerint azonban a békét mi nem a földtől, nem az emberektől, hanem az égtől, Istentől várjuk, amint hogy a béke először is a világra az égből jött, a kis Jézuska szívében. Nekünk úgy tejszik, hogy — ha még nagyobb fokban is meglesznek a béke tárgyilagossági feltételei, ha mi ellenségeinknek egész területét is elfoglaltuk, egész szárazföldi és tengeri hadseregét is tönkrevetjük, lábainkat nyakukra téve rájuk diktáltuk a békét, kiesikartuk azt tőlük, szívükben mégis gyűlölni fognak bennünket, s azért a zavargásoknak, a kisebb nagyobb fókú forradalmaknak se vége, se hossza nem lesz. Olyan lesz a béke, mint az alvó tűzhányó hegyé, amely pihenésében erőt gyűjt, hogy egy váratlan pillanatban annál több tüzes lávát, izzó hamut, szípkarkázó kősziklákat hánnyon ki forrongó gyomrából. Lesz béke — szuronyerdők között.

Az igazi, a szívek békéjét a győzelem és legyőzetés meg nem teremtheti, hanem csakis az, aki a szíveket teremtette, aki a kegyelem által a szív vad indulatait szelídíteni, s a keresztény erényekkel értékesíteni tudja. Ez pedig Isten, az Úr Jézus Szíve egyedül.

Attól függ tehát minden vitéz seregünk hősiesség és magas érdemei mellett, hogy mi, a béke után sóvárgók, az összes mérvadó szívek békéltető hangulatára, az anyai föltételek megszerzésére szükséges béke-kegyelmeket ki tudjuk-e istentől esdeklni, meg tudjuk-e érdemelni?

A béke fejedelme Szíve, az Úr Jézus Krisztus nagyon és hamar szeretné óhajunkat teljesíteni, nekünk a várvavárt békét megadni, ha rettentő bűneink jéghegyét elolvasszjuk, mely Isten békéje és a bűnt szükségképpen büntető igazságossága között égis meredezik.

Ez a háború nemcsak Európa népei között dúl, hanem Európa népe rengeteg bűne és Isten igazságosan sújtó Fölsége között van első helyen.

Ki engeszteli ki Istent? Ki esdekli ki a kegyelmet, hogy Isten és a bűnös emberiség között létrejőjenek a béke tárgyilagossági és anyai feltételei? Az lesz az emberiség boldogítója.

Te is lehetsz ilyen, ha bűneiddel nem öntesz olajat Isten haragvó tűzére; ha kitalálhatod odahatsz, hogy mások se vétkezzenek, sőt nagy szeretetre gerjedve

Isten, király, haza iránt még mások bűneit is siratod, mások bűneiről is elégtételt nyújtasz Istennek.

Nagy érték az általános büntetésben az igaz, az ártatlan imádsága és erényes élete. Ezeknek kegyelmez Isten kiválasztott gyermeke érdemeiért.

Légy te ilyen. Nagyon helyesen teszik a temesváriak, hogy a béke érdekében nagy kilencedhez fogtak, az igazi lelkek számát növelni akarják hazánkban és velők a béke beköszöntését siettetik. Vállalatukról megemlékezünk lapunk más helyén.

Amde mi, felnőttek, bizony vén bűnösök vagyunk. Örülhetünk, ha el nem pusztulunk.

Drága kincsünk e hazában — a gyermekek milliója, az ártatlan galambok hóhérserege. Ők ajkukon elhozzahajják nekünk a béke olaját. Hisz őket szerette Jézus legeslegjobban; az ő imádságuk érdeme Istennél a legnagyobb. A gyermek Jézus hozta egykor a békét a világra, s Jézus gyermekei fogják most azt nekünk visszahozni.

Azért ti szülők és mindnyájan, vigyétek gyermekeiteket a templomba nagy seregekben! Ők áldozzanak, ők kulcsolják össze ártatlan kacsóikat épen az áldozás kedves és legszentebb pillanatában; az ő hóhérsajkájukról szálljon a lilomos imádság édes illatára a haragvó Istenhez: Mi Atyánk, kegyelmez atyáinknak, anyáinknak, mi kérünk, kikre szívesen hallgatsz, mert legjobban szeretsz.

Ők ki fogják engesztelni Jézus megsértett Szívét. Ők a Jézuskával békét fognak hozni Európának.

Szervezzük a gyermekek kiengesztelő és békét kérő sz. áldozását országszerte!

Vízkereszt után első vasárnapi Evangélium.

Sz. Lukács 2., 42—52. v.

Mikor Jézus tizenkét esztendősen leti, fölmentek ők is az ünnepi szokás szerint Jeruzsálembe.

Mikor az ünnepek elteltével visszatértek, a Gyermek-Jézus elmaradt Jeruzsálemben, de szülei nem vették észre. Mivel azt hitték, hogy az útárságban van, egy napi út mentek és a rokonok és ismerősök közt keresték őt.

Harmadnap múlva végre megtalálták a templomban a tanítók között, amint hallgatta és kérdezte őket. Akik csak hallgattak, mindnyájan álmélkodtak okosságán és feleletén.

Mikor szülei meglátták, szintén elcsodálkoztak. Anyja pedig mondá neki: Fiam, miért cselekedtél így velünk? Ime atyád és én bánkódva kerestünk téged? Ő azonban azt felelő: Miért kerestetek engem? Nem tudtátok-e, hogy azokban kell lennem, mik atyáméi. De ők nem értették, mit nekik mondott.

„A Szív“ előfizetési ára egész évre 3 korona. Tömeges rendelésnél 50 példánytól kezdve 20 százalék kedvezmény. Kiadóhivatali cím: Budapest, VIII. ker., Horánszky-utca 20. szám.

Azután elment velük es Nazáretbe érkezett es engedelmes volt nekik. Anyja pedig ezeket mind megőrizte szívében.

Jézus ezután növekedett bölcsességben, korban es kedveségekben Istennel es embereknél.

1. A nagy világba nézek. Látom embertársaimat. Elhaladnak szemem előtt a világvárosok milliomosai, megpillantom az egyszerű falvak szegény koldusait. Mindnyájan még mindig újévi hangulatban vannak. Boldog újesztendőt kívánnak egymásnak kisebb-nagyobb őszinteséggel. A katolikus Egyház semmiképp sem kifogásolja ezt a szokást, sőt anyai szeretetében legforróbban óhajja gyermekeinek igaz boldogságát. Teljes zavartalan boldogságot úgy sem találunk a siralom völgyében, de legalább ne hiányozzék a lelki megnyugvás. Ép ezért bemutatja nekünk a mai evangéliumban a 12 éves Jézust: Ha nem leszek olyan, mint ez a gyermek, nem leszek boldogok, nem találok lelki békét. „Testvéreim, így szólít meg minket Jézus mosolygó arccal reánk tekintve, kövessétek példámát es az újesztendőt boldog lesz.“ Jézus növekedik vala bölcsességben es időben es kedvességben Istennel es embereknél. *Belső* életszentségben es bölcsességben nem növekedett, mert az istenséggel lényegileg egyesülve volt, de a belső tökéletesség külső megnyilvánulása mindig nagyobb s nagyobb lett, az éveket megfelelőleg. „Az igazak ösvénye, mint a fénylő világosság, halad es növekedik egész a teljes napig.“ (Prov. IV. 16.) Az újesztendőt számos látószög alatt lehet tekinteni. Isten kegyes adományát is kell benne látnom, amelyről az ítélet napján be kell számolnom. Azért részesültünk benne, hogy nemcsak korban — ez érdemünk nélkül is történnék, — hanem bölcsességben is gyarapodjunk.

2. A bölcsesség alatt elsősorban es főként az isteni kinyilatkoztatások, a hitigazságok teljesebb megismerését értem. „Téged ismerni, tökéletes igazság es tudni igazságot es erőt, a halhatatlanság gyökere.“ (Bölcs. 15. 3.) „A bölcs ne dicsekedjék bölcsességében, hanem dicsekedjék, aki dicsekszik, hogy ismer engem es tudja, hogy én vagyok az Úr.“ (Jerem. IX. 23.) Erre a bölcseségre nem igen szoktunk gondolni, ezt nem is sürgetjük annyira. Pedig mélyebb gondolkodás után mégis csak meggyőződünk arról, hogy Egyházunk legveszedelmesebb ellenfelét nem a páholyban, nem a vörösök táborában kell keresnünk, hanem a katolikusok közt. Az Egyház Góliáthja — a katolikusok vallásbeli tudatlansága. Amit nem ismerünk, az iránt nem érdeklődünk; ami iránt nem érdeklődünk, amit nem szeretünk, azért lelkesülni, áldozatot hozni nem fogunk soha. Őh bárcsak növekednénk mindnyájan azon bölcsességben, melyre Jézus minket személyesen tanított, melyek apostolai es ezek utódjai által mindenkoron hirdtet, amely vértanúkat es hitvallókat nevelt.

Rettenetes, elijesztő méreteket ölt a hitbeni tudatlanság. Jaj annak, aki ezért felelős!!

Izaiással felsóhajt panaszosan a kath. szónok: „Uram! ki hiszen a mi hallomásunknak?“ A szent beszédet nem szokás meghallgatni, mert unalmasnak, nem elég időszűrűnek tartják, de helyette bámulatos

hiszékenységgel hallgatják órákon át azok beszédét, akik a „test bölcsességét“ hirdetik, ez pedig szent Pál szerint „ellensége az Istennek.“ „Mert nem onnan felülről származó bölcsesség ez, hanem földi, állati, ördögi.“ „Az onnan felülről való bölcsesség pedig először tiszta, azután békeszerető, szerény, engedékeny, a jókkal egyező...“ (Jak. III. 17.)

Szent Egyházunk! boldog, igen boldog esztendőket kívánok neked. Bárcsak minél jobban megismernék a hitigazságokat!

3. Tekints magad körül nincsenek-e környezetedben olyanok, akik vallásbeli felvilágosításra szorulnak? Boldog újévet kívánál nekik! Ime, most már tudod, mit kell boldogításukra tenned: hozd őket közelebb Istenhez, a tökéletes boldogság forrásához. Légy olyan, mint a Nap, amely az egész földre kiárasztja fényugaráit. Minél inkább boldogítod embertársadat, annál boldogabb leszel magad is, mert „boldogok az irgalmasok,“ mondja az örök igazság.

Ne mondd, hogy nincs idő; példád által nagyobb hatást érhetsz el, mint a leghíresebb szónok. Ha egyebet nem tehetsz, legalább terjeszd a jó sajtót. Egy Mária-kongregáció hétről-hétre száznál több példányt küld „A Szívől“ a ... kórház sebesülteinek. Menj és cselekedjél hasonlóképpen és te is növekedni fogsz kedvességben Istennél és embereknél.

JÉZUS SZÍVE TISZTELETÉ

Nagy kilenced a békéért.

„Hogy az összes keresztény népeknek békeséget és egyességet adni méltóztassál, kérünk téged, hallgass meg minket!“

Az egész világ szorongva nézi a népek borzalmas háborúját, amelyben millió emberélet, megmérhetetlen anyagi és erkölcsi érték megy veszendőbe.

Lesz-e béke? Mikor lesz már béke? Mi lesz a békekötés után?

Kérdések, amelyekre választ adni senki sem tud. A hívő lélek bizakodva tekint a jövőbe. A hívő léleknek van egy hatalmas eszköze, mellyel minden jót tud kieszközölni.

„Felelvén Jézus mondá neki (Péternek): *Higyjétek az Istenben!* Bizony mondom nektek, hogy ha valaki a hegynek azt mondja: mozdulj innen és vedd magadat a tengerbe és nem kételkedik szívében, hanem hiszi, hogy amit mond, meg fog tör-

ténni, megleszen neki. Azért mondom nektek: Mindazt, amit *imádkozva kértek, higyjétek, hogy megnyeritek és megleszen.*“ (Mk. 11, 22—24.) Hittel kell imádkoznunk és *Jézus nevében könyörögnünk!* „Bármit kértek az Atyától az én nevében, megadja nektek.“ (Ján. 15, 16.)

Oh, bár tudna az egész világ ily hittel és Jézus nevében könyörögni! B. e. X. Pius pápa az egész világon minden szentmise után mondatja e fohászt: „*Jézus Szentséges Szíve, irgalmazz nekünk!*“ Oly bizalommal kell e fohászt mondanunk, mint Szent Péter apostol, midőn a hullámokban elmerülve felkiáltott: Uram! ments meg engem!

Jézus Szentséges Szívének tisztelői és imádói boruljanak le az édes Üdvözítő előtt. Hittel, bizalommal és Jézus Szentséges Szívével egyesülve könyörögjenek a *békeért!*

Tartsunk egy nagy kilencedet: Kilenc hónap első péntekjén vagy vasárnapján járuljunk a szent áldozáshoz és ajánljuk fel összes jócselekedeteinket s szenvedéseinket e szent szándékra.

Terjesszük ezt az eszmét, vonjunk minél több családot, iskolát, testületet e szent békehadjáratba, e szent kilenced megtartásával!

Ha pedig közben létrejönne a béke, folytassuk a kilencedet hálaadáskép és arra a szándékra, hogy a szent Szív áldása maradjon szegény hazánkon.

*

A csanádi püspök úr Öméltóságának hozzájárulásával bizalommal kérjük a Fő-tisztelendő Piébános és Hitoktató urakat, hogy ezt a béke-kilencedet nagy buzgalommal felkarolni szíveskedjenek. Ha figyelmeztetjük a híveket és a gyermekeket, hogy nem szükséges épen a szent áldozás előtt gyónniok, hanem már az előző napokon végezhetik gyónásukat, a lelkeskedő papságnak nem fog túl sok munkát adni e mozgalom felkarolása.

Temesvár, 1915. december 8-án, a Szep-
lőtelen Fogantatás ünnepén.

A csanádegyházmegyei egyesületek
központi igazgatósága.

A nagy ígéret.

Az isteni Szív b. Alacoque Margitnak tett ígéretei közül kétségkívül a legvigasztalóbb számunkra az, mely a kegyelmek kegyelmét, a jó halált adja jutalmul mindazoknak, akik kilenc egymást követő első pénteken a sz. áldozáshoz járulnak.

1688. egyik péntekén ugyanis megjelent

A magyarnak halálharang
Kong gyászosan... giling... galang...

„Nem, nem veszhet így a népem,
Meg-megmentem... mindenképen!
Szűz anyád országa
Most a Tied legyen
Győzünk, mert e hazát
Szívedbe helyezem!“

S ezren győztes kardjuk pirosan kivonják:
„Jézus Szíve Tied legyen...
Tied ez az ország!“

Venite adoremus!

... Vajjon csupán egy szegény énekes koldus volt-e, vagy Istennek földre küldött angyala? — mai napig sem tudom. Külsőjéről ítélve inkább az előbbinek látszott, mert az angyalok csillogó ruhája s fehér szárnyai helyett, kopott s szakadozott öltönyt viselt elernyed tagjain. Midőn először láttam őt s hallám énekelni, szinte megdöbbenett hangjának az a komolysága, mellyel egyszerű dalát zengte. Képzetelem egészen másnak festé a vándorénekesek alakját. S az ő folyton ismétlődő zsolozsmája egy különös felhívás volt az istentiszteletre; felhívás és egyben intelem. *Venite adoremus!* Jertek imádjuk őt!

az Úr b. Alacoque Margitnak és feltárva előtte lángoló tövis koszorús Szívét, ezt a kijelentést tette:

„*Szívem túláradó irgalmából megígérem neked, hogy Szívemnek mindenható szeretete mindazoknak, akik kilenc egymástáni hónapban át minden hó első péntekén megáldoznak, a végső töredelem kegyelmét megadja: azok nem halnak meg az én kegyelmemen kívül, sem a szentségek nélkül, mert isteni Szívem biztos menedékük lesz azon utolsó pillanatban!*“ (B. Alacoque Margit levele 1688. M. de Saumaise-hez.)

A „Szív“ az 1916. újróludkívánatai közt első helyen ezt a kegyelemteljes szép ajátosságot akarja meghonosítani olvasóinál.

Mákszernyi okunk sincs e nagyfontosságú ígéret hiteles voltában kételkednünk. A boldog maga sajátkezű levelének egyik teljesen hiteles másolatában mondja azt el. (Az eredeti szöveg a dijoni francia kolostor évkönyveiben van.) Különben is az Egyház a többi kijelentéssel együtt ezt az ígéretet is *névtelen* jóváhagyta. XIII. Leo pápa 1897. szept. 7-én a szertartásos kongregáció által teljes búcsút engedélyezett az első pénteken a szentségekhez járuló hívőknek, ha egyszermind a pápa szándékára valamit imádkoznak és az isteni Szív végtelen szeretetéről rövid ideig elmélkednek.

Teljes erkölcsi bizalommal remélheti ki-ki, aki ezt az ajátosságot elvégzi, hogy a sz. Szív nem fogja a nagy bűn állapotában az árnyékvilágból kiszólitani. Természetesen az ígéret olyanra nem is érvényes, ki az ajátosság elvégzése után szabad vásárt engedne lelkében a véteknek, Isten irgalmában vakmerően bizakodva. Méltóképpen el se végzi az ilyen az ajátosságot és nincs jogcíme se a sz. Szív ez ígéretére hivatkozni. Különben is homlokegyenest ellenkezik ily lelkület a sz. Szív ígéreteinek, kijelentéseinek szellemével, melyek az Úr kinyilatkoztatásaival, evangéliumi tanával oly szerves összefüggésben, kiváló összhangban vannak, már pedig az Úr az így gondolkodót kizárja szeretetéből, áldásaiból.

P. Patiss S. J. a sz. Szív kiváló írója s apostola szerint ez az ígéret „az isteni Szív legbecsesebb ígérete“, P. Hausherr S. J. egyenesen „csodaszerű kedvezmény“-nek nyilvánítja. S méltán! 1875 óta a római sz. szék jóváhagyása után főleg Irország, Belgium, Spanyolország honosította meg először ezt a szép szokást. Mondhatnám a gyakori sz. áldozás bölcsője ringott az áldott ajátosságban is. Valóságos ünneppé fejlődött a katolikus népeknél. „Nemcsak

Vasárnap volt s én bizony meg se kíséreltem, hogy misét hallgassak. Pedig sem betegség, sem a templom messzesége, sem az idő zordonsága nem lehetett melegség számomra. Gyönyörű szép nap volt s én egész délelőtt sétáltam barátaimmal. Majd több ismerőssel találkozáva, a délután is vidám beszélgetés és mulatozás közt folyt tovább. S midőn ezek távozása után magamra maradtam, kényelmesen elhelyezkedve kanapémon, egy novellát kezdtem olvasni. Nem tudta lekötöni figyelmemet. Valaki énekelt az utcán. Megint egy koldus, gondoltam. Miért is nem bünteti meg a rendőrség az ilyen csendzavarókat. Türelmetlenül csuktam le az ablakot s újra olvasni kezdtem. Mindjobban közeledett. Már felismertem az éneket. A karácsony-esti angyali ének volt s én nagyon különösnek s érthetetlennek találtam, hogy miért éneklie ezt épen a legforróbb nyárban.

Venite adoremus! Jertek, imádjuk őt Az olvasással semmire se mentem. Befogtam hát a fületem s elhatároztam, hogy nem fogok figyelni; de nem sikerült. Valami kényszerített. Meg kell hallgatnom. S ő újra és újra ismételte. *Venite adoremus!*

Úgy látszik, hogy csak ezt az egy éneket tudta. Bár a latin kiejtése elég yatra volt, mégis ez utcai hangnak csodálatos rezgése lekötötte figyelmemet. Újra kihajoltam az

TÁRCA

Magyarország felajánlása Jézus sz. Szívének emlékére.

1038.

„Mi zaj van kinn?
Hull a villám,
Pusztít a fergeteg?“
„Uram király,
Ott kinn csend van,
Csupán a szív beteg:
A vad pogány
Dús lakomán
Lázong te ellened!“

* * *

Könny szökik Szent István bánatos szemébe,
Viszi a koronát Szűz Márja elébe:

Légy Te anyja e vad népnek,
Segíts, óh küzdj velem;
Századokon — bizton — bátran
Csillagod vezessen!“

1915.

„Veszélyben a haza, veszélyben van megint!“
Így szól Ferencz József s tétován széttérint...

hiszékenységgel hallgatják órákon át azok beszédét, akik a „test bölcsességét” hirdetik, ez pedig szent Pál szerint „ellensége az Istennek.” „Mert nem onnan felülről származó bölcsesség ez, hanem földi, állati, ördögi.” „Az onnan felülről való bölcsesség pedig először tiszta, azután békeszerető, szerény, engedékeny, a jókkal egyező...” (Jak. III. 17.)

Szent Egyházunk! boldog, igen boldog esztendőt kívánok neked. Bárcsak minél jobban megismernék a hitigazságokat!

3. Tekints magad körül nincsenek-e környezetedben olyanok, akik vallásbeli felvilágosításra szorulnak? Boldog újévet kívánál nekik! Ime, most már tudod, mit kell boldogításukra tenned: hozd őket közelebb Istenhez, a tökéletes boldogság forrásához. Légy olyan, mint a Nap, amely az egész földre kiárasztja fénysugarait. Minél inkább boldogítod embertársadat, annál boldogabb leszel magad is, mert „boldogok az irgalmasok,” mondja az örök igazság.

Ne mondd, hogy nincs idő; példád által nagyobb hatást érhetsz el, mint a leghíresebb szónok. Ha egyebet nem tehetsz, legalább terjeszd a jó sajtót. Egy Mária-kongregáció hétről-hétre száznál több példányt küld „A Szívből” a... kórház sebesültjeinek. Menj és cselekedjél hasonlóképpen és te is növekedni fogsz kedvességben Istennél és embereknél.

JÉZUS SZÍVE TISZTELETÉ

Nagy kilenced a békéért.

„Hogy az összes keresztény népeknek békeséget és egyességet adni méltóztassál, kérünk téged, hallgass meg minket!”

Az egész világ szorongva nézi a népek borzalmas háborúját, amelyben millió emberélet, megmérhetetlen anyagi és erkölcsi érték megy veszendőbe.

Lesz-e béke? Mikor lesz már béke? Mi lesz a békekötés után?

Kérdések, amelyekre választ adni senki sem tud. A hívő lélek bizakodva tekint a jövőbe. A hívő léleknek van egy hatalmas eszköze, mellyel minden jót tud kieszközölni.

„Felelvén Jézus mondá neki (Péternek): *Higyjétek az Istenben!* Bizony mondom nektek, hogy ha valaki a hegynek azt mondja: mozdulj innen és vesd magadat a tengerbe és nem kételkedik szívében, hanem hiszi, hogy amit mond, meg fog tör-

ténni, megleszen neki. Azért mondom nektek: Mindazt, amit *imádkozva kértétek, higyjétek, hogy megnyeritek és megleszen.*” (Mk. 11, 22—24.) Hittel kell imádkoznunk és *Jézus nevében könyörögnünk!* „Bármit kértétek az Atyától az én nevében, megadja nektek.” (Ján. 15, 16.)

Oh, bár tudna az egész világ ily hittel és Jézus nevében könyörögni! B. e. X. Pius pápa az egész világon minden szentmise után mondatja e fohászt: „*Jézus Szentséges Szíve, irgalmazz nekünk!*” Oly bizalommal kell e fohászt mondanunk, mint Szent Péter apostol, midőn a hullámokban elmerülve felkiáltott: Uram! ments meg engem!

Jézus Szentséges Szívének tisztelői és imádói boruljanak le az édes Üdvözítő előtt. Hittel, bizalommal és Jézus Szentséges Szívével egyesülve könyörögjenek a békéért!

Tartsunk egy nagy kilencedet: Kilenc hónap első péntekjén vagy vasárnapján járuljunk a szent áldozáshoz és ajánljuk fel összes jócselekedeteinket s szenvedéseinket e szent szándékra.

Terjesszük ezt az eszmét, vonjunk minél több családot, iskolát, testületet e szent béke-hadjáratba, e szent kilenced megtartásával!

Ha pedig közben létrejönne a béke, folytassuk a kilencedet hálaadáskép és arra a szándékra, hogy a szent Szív áldása maradjon szegény hazánkban.

*

A csanádi püspök úr Öméltóságának hozzájárulásával bizalommal kérjük a Fő-tisztelendő Piébános és Hitoktató urakat, hogy ezt a béke-kilencedet nagy buzgalommal felkarolni szíveskedjenek. Ha figyelmzettjük a híveket és a gyermekeket, hogy nem szükséges épen a szent áldozás előtt gyönniök, hanem már az előző napokon végezhetik gyónásukat, a lelkészkező papságnak nem fog túl sok munkát adni e mozgalom felkarolása.

Temesvár, 1915 december 8-án, a Szeptőlételen Fogantatás ünnepén.

A csanádegyházmegyei egyesületek központi igazgatósága.

A nagy ígéret.

Az isteni Szív b. Alacoque Margitnak tett ígéretei közül kétségkívül a legvigasztalóbb számunkra az, mely a kegyelmek kegyelmét, a jó halált adja jutalmul mindazoknak, akik kilenc egymást követő első pénteken a sz. áldozáshoz járulnak.

1688. egyik pénteken ugyanis megjelent

az Úr b. Alacoque Margitnak és feltárva előtte lángoló tövis koszorús Szívét, ezt a kijelentést tette:

„*Szívem túláradó irgalmából megígérem neked, hogy Szívemnek mindenható szeretete mindazoknak, akik kilenc egymástáni hónapban át minden hó első péntekén megáldoznak, a végső töredelem kegyelmét megadja: azok nem halnak meg az én kegyelmemen kívül, sem a szentségek nélkül, mert isteni Szívem biztos menedékük lesz azon utolsó pillanatban!*” (B. Alacoque Margit levele 1688. M. de Saumaise-hez.)

A „Szív” az 1916. újrólévi üdvökívánatai közt első helyen ezt a kegyelemteljes szép ajátosságot akarja meghonosítani olvasóinál.

Mákszemnyi okunk sincs e nagyfontosságú ígéret hiteles voltában kételkednünk. A holdog maga sajátkezű levelének egyik teljesen hiteles másolatában mondja azt el. (Az eredeti szöveg a dijoni francia kolostor évkönyveiben van.) Különbben is az Egyház a többi kijelentéssel együtt ezt az ígéretet is *névleg* jóváhagyta. XIII. Leo pápa 1897. szept. 7-én a szertartásos kongregáció által teljes búcsút engedélyezett az első pénteken a szentségekhez járuló hívőknek, ha egyszersmind a pápa szándékára valamit imádkoznak és az isteni Szív végtelen szeretetéről rövid ideig elmélkednek.

Teljes erkölcsi bizalommal remélheti ki, aki ezt az ajátosságot elvégzi, hogy a sz. Szív nem fogja a nagy bűn állapotában az árnyékvilágból kiszólitani. Természetesen az ígéret olyanra nem is érvényes, ki az ajátosságot elvégzése után szabad vásárt engedne lelkében a véteknél, Isten irgalmában vakmerően bizakodva. Méltóképpen el se végzi az ilyen az ajátosságot és nincs jogcíme se a sz. Szív ez ígéretére hivatkozni. Különbben is homlokegyenest ellenkezik ily lelkület a sz. Szív ígéreteinek, kijelentéseinek szellemével, melyek az Úr kinyilatkoztatásaival, evangéliumi tanáival oly szerves összefüggésben, kiváló összhangban vannak, már pedig az Úr az így gondolkodót kizárja szeretetéből, áldásaiból.

P. Patiss S. J. a sz. Szív kiváló írója s apostola szerint ez az ígéret „az isteni Szív legbecsebb ígérete”, P. Hausherr S. J. egyenesen „csodaszerű kedvezmény”-nek nyilvánítja. S méltán! 1875 óta a római sz. szék jóváhagyása után főleg Írország, Belgium, Spanyolország honosította meg először ezt a szép szokást. Mondhatnám a gyakori sz. áldozás bölcseje ringott az áldott ajátosságban is. Valóságos ünnepé fejlődött a katolikus népeknél. „Nemcsak

TÁRCA

Magyarország felajánlása Jézus sz. Szívének emlékére.

1038.

„Mi zaj van kinn?
Hull a villám,
Pusztít a fergeteg?”
„Uram király,
Ott künn csend van,
Csupán a szív beteg:
A vad pogány
Dús lakomán
Lázong te ellened!”

* * *

Könny szökik Szent István bánatos szemébe,
Viszi a koronát Szűz Márja elébe:

Légy Te anyja e vad népnek,
Segíts, óh küzdj velem;
Századokon — bizton — bátran
Csillagod vezessen!”

1915.

„Veszélyben a haza, veszélyben van megint!”
Igy szól Ferencz József s tétován szétekint...

A magyarnak halálharang
Kong gyászosan... giling... galang...

* * *
„Nem, nem vesztet így a népem,
Meg-megmentem... mindenképen!
Szűz anyád országa
Most a Tied legyen
Győzünk, mert e hazát
Szívedbe helyezem!”

S ezren győztes kardjuk pirosan kivonják:
„Jézus Szíve Tied legyen...
Tied ez az ország!...”

☪

Venite adoremus!

... Vajjon csupán egy szegény énekes koldus volt-e, vagy Istennek földre küldött angyala? — mai napig sem tudom. Külsőjéről ítélve inkább az előbbinek látszott, mert az angyalok csillogó ruhája s fehér szárnyai helyett, kopott s szakadozott öltönyt viselt elernyedett tagjain. Midőn először látam őt s hallám énekelni, szinte megdöbbentett hangjának az a komolysága, mellyel egyszerű dalát zengte. Képzeletem egészen másnak festé a vándorénekesek alakját. S az ő folyton ismétlődő zsolozsmája egy különös felhívás volt az istentiszteletre; felhívás és egyben intelem. *Venite adoremus!* Jertek imádjuk őt!

Vasárnap volt s én bizony meg se kíséreltem, hogy misét hallgassak. Pedig sem betegség, sem a templom messzesége, sem az idő zordonsága nem lehetett mentesség számomra. Gyönyörű szép nap volt s én egész délelőtt sétáltam barátaimmal. Majd több ismerősömmel találkozáskor, a délután is vidám beszélgetés és mulatozás közt folyt tovább. S midőn ezek távozása után magamra maradtam, kényelmesen elhelyezkedve kanapémra, egy novellát kezdtem olvasni. Nem tudta lekötni figyelmemet. Valaki énekelt az utcán. Megint egy koldus, gondoltam. Miért is nem bünteti meg a rendőrség az ilyen csendzavarókat. Türelmetlenül csuktam le az ablakot s újra olvasni kezdtem. Mindjobban közeledett. Már felismertem az éneket. A karácsonyesti angyali ének volt s én nagyon különösnek s érthetetlennek találtam, hogy miért éneklé ezt épen a legforróbb nyárban.

Venite adoremus! Jertek, imádjuk őt
Az olvasással semmire se mentem. Befogtam hát a fületem s elhatároztam, hogy nem fogok figyelni; de nem sikerült. Valami kényszerített. Meg kell hallgatnom. S ő újra és újra ismételte. *Venite adoremus!*

Úgy látszik, hogy csak ez az egy éneket tudta. Bár a latin kiejtése elég yatra volt, mégis ez utcai hangnak csodálatos rezgése lekötötte figyelmemet. Újra kihajoltam az

Bosszantóan okos újévi kívánatok.

Ha nem a híres Ábrahám a S. Clara kívánta volna és nem volnánk ép oly háborús időben, mint ő, nem írnök ide. Ki volt Ábrahám a S. Clara? Bécsi császári udvari szónok. Kifogyhatatlanul szellemes, néha igen csipős, de mindig találóan igaz bölcs mondásaival elvarázsolta az udvart és a fővárost, Wient. Egyszer a következő módon kívánt b. u. é.-t a szószékről:

1. *A házastársaknak* azt kívánom, hogy a férj nagyot halljon és a nő rövidlátó legyen. Boldog, sokatérő süketség az, mely nem hallja az örökös szapulást, a sok megszólást és rágalmat, állandó trics-tracsot. De még szerencsésebb vakság az, mely nem ismer túlzó féltékenységet, nem látja és nem is érzi a sértést. Mindkettő így, férj és feleség sem nem képes egymást nagykönnyen megbántani, sem az együttlében megörlödni, senyedni. Így az áldott családi béke biztosítva lesz. Oh boldog vakság, amely szeretettel lát! Oh boldog süketség, amely csak a béke hangjait fogja fel!

2. *Özvegyeknek, hajadonoknak* tartós köszvényt, csúzt kívánok. Nagy ritkán hagyják el így boldogságukat, tisztaságukat hűen megőrző keresztény otthonuk sz. magányát. Nem vagyok mákszemnyit se rosszmájú. Hisz az Apostol azt parancsolja ép nektek: hogy őriztéltek a házat (Tit. 5., 2.) S ki a leg-hűbb házörző? Aki csúzbán, köszvényben szenved állandóan. Az biz nem jár el színházba, táncmulatságra, korzóra, álarcos bohóságokra. De nem is hagyja az utcán állapotbeli tisztaságának liliomát. Fidiász, pogány görög szobrász, a szépség és tisztaság istennőjét úgy ábrázolta, hogy az egyik lába alá teknősbékát helyezett. E házat holtáig soha el nem hagyó s minden legkisebb külső veszélyre biztos hajlékába hirtelen visszahúzódó állat jelképezi már a pogány művész felfogása szerint is a tiszta, szép lelket, aki úgy megy ki, hogy mégis otthon marad. Szűz Mária sokat ült otthon s ha ki-kiment is, sietett, de szíve otthon maradt.

3. *Szegénynek gazdagnak* meg azt kívánom, vajha sohase gazdagodnának meg. No ez már mégis csak sok; ez szívtelenség! azt mondjátok. Rám ne nehezeltetitek. Jézus épen ezt kívánja nektek: Boldogok a szegények! Jaj a gazdagoknak! Miért? Mert a gazdagság szárnyat ad ugyan az embernek. Szabadon röpködhet, az egész világ az övé, örökösen élvez, dalol, füttyöl. Gondnélküli boldog madár élet. Akárcsak a pacsirta. Eléri a gazdag is, amit szemészája kíván, úr, szabad; nem parancsol neki még az Isten se, hisz rá nem szorul. Ugy van, mint a madár, ha szárnyai kinőnek, vagy ha jól meg nem nyirbálják. Elillan Urától — messze az anyagvilágba. A te Urad az Isten. Ennek vagy kedvenc fülemilje. A madár élete nem gazdag. Amennyi kell, azt megtalálja. De nem szegény se. Gazdag a szíve, énekébe önti boldog érzelmeit. Csak fel az égbe, csak az ég felé törtet. Megirigyl a szegény és gazdag is az ő életét.

Ilyen legyen a te életed, szegény, gazdag! Legyen mindened, de gazdag még se légy. A föld göröngyétől felszabadult szíved szárnyain az új évvel juss közelebb az éghez s a lelki szegénységben égi kincseket gyűjtve, örömben gazdag szíved tudjon mindig énekelni, égbe törtetni. Kívánom mindenki szegény legyen a földön, de gazdag az Urban; süket, vak, a sértő szóra; a lelki magányt szerető, mindig gyengéden kedvelő!

Kaphatók még Rudnyánszky Gyula utolsó alkotásai

Napszállat felé

a világtalan költő leggyönyörűbb alkotásai. Vaksága alatt írt költemények. Dalok, bölcselmi és hazafias versek. Amerikai versek. Tündérmesék, verses elbeszélésekben. 320 oldal, 12,000 sor. A verseskötet ára szép kötésben 5 korona. (Budapest, VIII., Thököly-ut85.)

A sajtótermékek olvasási tilalmáról.

Háromféle okból tilos és bűnös dolog a rossz sajtótermékek olvasása:

1. a természet törvénye alapján;
2. az Egyház törvénye miatt;
3. az Egyház büntető törvénye miatt.

A természet törvénye alapján tilos a rossz sajtótermékek olvasása, mert lelkünk javait nem szabad veszélynek kiténnünk. Legfőbb java lelkünknek a hit, az Isten bírása, erkölcsünk becsületessége és a boldog örökkévalóság. A hit és erkölcs javai képezik az egyén, a család, a társadalom és a haza boldogulásának, testi s lelki egészségének, örömeinek első forrását. E lelki javak értékét épen ezen háború bizonyítja, azért hódolnak be a hadviselő nagyok a vallásnak, amint azt az újságokból tudjuk. Fél vagy semmi katona az, kinek nincs vallása, hite, erkölcs; hamar lankad, bujkál, megadja magát, hamar lesz a bőrbetegek ispotályja az ilyenek lövészárka, még az árulástól sem retten az vissza. Bűnös fészkek az a család, amelynek nincs vallása, hite, erkölcsisége. Kivágandó, tűzre való, terméketlen fa — bő gyermekáldás nélkül. Nem szent ott az eskü. Az állam támasza pedig — rég megénekelték — a tiszta erkölcs. Az erkölcs azonban vallás és hit nélkül fából csinált vaskarika. Az új pogányságba süllyedt országok romlott vére mutatja.

Súlyos kötelessége azért mindenkinek, hogy a saját maga, a család, az állam ezen nagy lelki javait, melyek nélkül az anyagiak életnélküli, sőt már rothadó hullát képeznek, sértetlen megőrizze.

Ezt a józan ész, a természet törvénye szigorúan megparancsolja.

Azért minden oly sajtóterméknek az olvasása, amely a sz. vallást, a hitet, az erkölcsöt veszélyezteti, komolyan tilos. Az már mindegy, hogy az az olvasni való nyomtatvány-e, vagy kézzel írott-e, hektografált vagy litografált, kis terjedelmű-e vagy nagy, az illető maga olvassa-e vagy felolvassa másnak, avagy a felolvasót meghallgatja? Súlyos, meggyónni való bünt követ az el, aki a rossz olvasmány miatt a hitben kételkedni kezd, aki az Egyház iránt bizalmatlan lesz, aki a vallás gyakorlását lekiicsinyli, elmulasztja, akiben rossz képzelmekek, érzelmek, ingerek ébrednek, aki a vallást, erkölcsöt, az Egyházat és államot megrontó hamis eszmék iránt rokonszenvez.

A természet törvénye megszűnik, ha oly személy olvassa, kinél nincs meg a veszély, hogy az ilyen rossz olvasmányokból kárt szenved, vagy nem forog fenn az az eset sem, hogy másokat cselekedetével megbotrányoztat, rossz példájával bűnre csábítja. Azért különböző személyeknél különbözőképen kell itélkeznünk, mikor arról van szó, hogy ezt vagy azt iratot szabad-e bűn nélkül elolvasnia? Ami az egyiknek árt, a másiknak nem okoz kárt.

Csak az a nagy baj, hogy az emberek nagyhamar túlbecsülik erejüket, gyorsan készek az ítélettel, hogy nekik nem ártthat a rossz olvasmány, mert van eszük, tudnak itélni; van hitük, tudnak vigyázni; van erejük, tudnak ellentállani. Ők az olvasmányból csak a jót fogják megtartani, azt mondják. Ez az oka, hogy mohón kapnak könnyelműségük miatt minden nyomtatvány után. Bezzeg nem így tesznek, ha testcskéjük drága egészsége forog kockán, ha vagyunkjukat perelik. Akkor nem azt hajtogatják, hogy van nekik is eszük, majd eligazodnak, hanem az orvoshoz és ügyvédhez fordulnak. Hisznek is nekik és tanácsuk szerint cselekszenek. Elvtelenség, ha a fontos lelki javak veszélyeztetésekor mégis mindenki önmaga akar bölcs tanácsadója és pártatlan bírása lenni saját ügyének. Miért nem megyünk ez esetben is a lelki orvoshoz, a lelki ügyvédhez, avagy ha hallottuk tanácsukat, sőt parancsukat, miért nem tesszük is meg? Mert okatlanul rosszak vagyunk.

Legveszedelmesebb a dologban az, hogy épen a tapasztalatlan fiatalság, főleg a nagyon is fickándozó képzeletű leányvilág az, amely oly érettnek gondolja magát már rövid szoknyában, hogy ő tud jól itélkezni az olvasmányok hasznos vagy káros volta felett. Az ökörszem mondja a sasnak, hogy tud bíz ő oly magasra repülni, mint sas király öfelsége. Tud bíz!

Azt is mondogatják, hogy az embernek tanulni kell, művelődni kell, azért olvasnia is kell; különben a társaságban pirulhat, ha erről-arról esik szó és ő hallgat.

Na, jól elfürészelted magad alatt a galyat, amelyen ülsz, ha így beszélsz! A te elved alapján ajánlom neked, vedd be a boldog gombát, hogy megtudjad, micsoda forradalmat idéz az elő gyomrodban. Operáltasd meg magad vakbélgyulladásos módjára, hogy tudjad és beszélhess erről is. Edd meg a pestis, kolera, rák, bélipoklosság fertőző anyagát, hogy átéljed ezeket a betegségeket is, mert tudnod kell, mik ezek. Lám, orvosok társaságában esetleg pirulnod kell műveletlenséged miatt, ha nem tudnád, mik mindezek. Azt mondod, ez más; én ezt mind megtudhatom másoktól. Igazad van, de ép úgy megtudhatod azt is másoktól, hogy melyek a rossz olvasmányok, milyen testi s lelki förtelmes nyavalyákat okoznak egyeseknek, családoknak, államoknak. Nem szükséges, hogy magadon tanulj meg. Okos ember más kárán tanul, hogy magától a bajt távolítsa.

Ki az, aki megtudja itélni, olvashatja-e ezt vagy azt a könyvet, újságot stb? Az érett, okos, tapasztalt és lelkiismeretes ember. Mindenkit pedig irányít vagy mindenkinek biztosan megmondja, hogy melyik a jó és melyik a rossz olvasmány a ker. kath. Egyház. Isten adta neki ezt a jogot és tette annak gyakorlását kötelességévé. Nekünk pedig az Úr parancsából lelkiismeretbeli kötelességünk szavára hallgatni, törvényének engedelmessékedni. Az Egyház sajtótörvényéről lesz legközelebb szó.

ÜZENETEK

Feldpost No. 320. W. A. Önnek, vitéz öcsém, szívesen küldjük. Haj, be igaza van, amit nekünk írt, hogy „csak arra vagyok kíváncsi, kinek van kedve a táncra? — Hát még most is? Akinek táncolni való kedve van, jöjjön ki a frontra, merre én vagyok, s akkor tudom, talán örökre elveszti a kedvét”. Igaza van. Látja, sok embernek annyi szíve sincs — resteljük kiírni — mint a hű kutyuskának, azért indítottuk meg „A Szív”-et, talán ez helyreigazít néhány szívet. Jézus Szívébe zárom.

Magda. Hogy nem szólt, nagy hibát követett el. Aligha jók gyónásai. Tudja-e, mi az a szentségtörés? Őn már vagy benne van a legrosszabbban anélkül, hogy tudná, vagy közel van hozzá. Egyháznak van ellenző előírása. Kár önért!

A „Szív” egyik előfizetője. Köszönjük szépen sok boldog szív nevében a kedves karácsonyi ajándékot. Jézuska égi arannyal fizesse vissza bőven.

Többeknek. Az emlékrmet csakis 30-as csoportban küldjük. Igen szépek. 30 drb. ára szállítással 12 K. 60 fill., 30 darabon túl szállítás 1 K.

Jézus Szíve Szövetség nem más, mint a Jézus Szíve társulat buzgóbb tagjainak rendszeres csoportosítása apostolkodás végett.

Laprendelőknél vidékre. Többet mint 20%-ot nem adhatunk. Különböző végűnk. Mi elég bőkezűek vagyunk. A dupla számokra, még ha mind is elkelt, erősen ráfizetünk.

Szerkesztésért felelős:
HEDWIG STEFL.

Lapunk előfizetési ára helyben és vidéken 12 óra 3 korona. Egyes szám ára helyben 4 fillér, vidéken 5 fillér.

A kiadóhivatalban minden hétköznapon d. é. 9-12 és d. u. 3-6 óra között hivatalos órák. Kiadóhivatali cím: Budapest, VIII., Horán-zh-y-utca 20. II. em.

Finom acélárúk.

Zsebkések, ollók, borotvák, asztali evőeszközök, manikűr készletek, kerti eszközök és korcsolyák nagy választékban kaphatók.

Dreher Ignác és Fia cég

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14. Alapítva 1845.